

GORENJEV

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer

in stane za Kranj 4 K., po pošti za celo leto 4 K., za pol leta 2 K., za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Mesečna priloga

„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K., za pol strani 30 K., za četrt strani 20 K. Inzerati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska eukrat, za večkrat znaten popust. — Upravništvu naj se blagovolijo posiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del.

Podržavljenje šolstva.

V dobi, ko se tudi pri nas večkrat čujejo glasovi in zahteve po podržavljenju šolstva, ne bode odveč opozoriti na brošuro, katero je o stvari baš izdal rektor H. Wigge (Staats- oder Gemeindeschulen? Berlin, Gerdes & Hödel, 60 pf. Državne ali občinske šole i. t. d.). Wigge po pravici opozarja na to, da bode nastajajoče velikansko tekmovanje posebno med Nemčijo, Anglijo, Rusijo, Japonskim in združenimi državami severoamerikanskimi predvsem tekmovanje duha, tekmovanje večje narodnogospodarske inteligence, v katerem bode čisto naravno najboljše orožje — šola. Čimbolj torej narodi narodnogospodarsko napadajo drug drugega, tembolj stopa šolstvo v ospredje državnih koristi.

Ta pomen šole je Anglija predvsemi spoznala: dočim Prusko s svojimi najnovejšimi zakoni naravnost veže šolo na cerkev ter vstvarja konfesionalno šolstvo, prizadeva si Anglija z vsemi silami, da bi nasprotno oprostila šolo iz področja cerkve ter jo postavila v službo svoje svetovne politike. Anglija je prva razumela, da leži na poti svetovne politike kulturnih držav čisto posvetna šola, prosta šola, katera prepušča vso skrb za versko kulturo popolnoma cerkvi, ki se pa zato stavi z vso svojo močjo v službo narodno-gospodarske zdatnosti ljudstva. „Čisto posvetna šola, to je šola bodočnosti, morda že bližnje bodočnosti“.

Wigge se tu ne boji izraziti svoje prepričanje, da bode v bodočnosti edino le državi pritikalna skrb za vnanjo uredbo šole, za zidanje poslopij, preskrbovanje učnih pripomočkov in plače učiteljstva, kakor hitro prodere in zavlada baš oni narodnogospodarski namen šole. Danes pa — v prehodni dobi — ni še ta zahteva ne politična, ne akutna: danes je treba še to skrb poveriti občinam, ki so nekake države v državah in kar mora biti nekaka priprava, dokler bode mogla država sama prevzeti izvrševanje te naloge.

Proti temu pokazuje Wigge s posebnim povdankom in prepričevalnimi razlogi, da se nikakor ne smemo potegovati za podržavljenje notranjega šolskega življenja, torej da ne smemo zahtevati enotnega razvoja vsega šolstva, predvsem kar se tiče učnega načrta. Očitno proglašajo, kaj bi se porodilo iz takega podržavljenja: veliki šolski referati in majhna dejanja, mnogo pisanja in krika, malo razuma in mišljenja, mnogo formalnosti, malo življenja, ali na kratko, kakor je rekel minister Miquel „kitajstvo“ (Chinesentum), t. j. otrplost, smrt. Šola bi postala proprišče strankarskih političnih bojev in okolnost, da bi bil ves njen razvoj zvezan z eno samo vsemogočno ministrsko osebo, morala bi dosledno vesti k temu, da se vse šolstvo zmehanizira in zbirokratizira.

„Notranje življenje šole ne sme biti vezano na dolgi, papirnati vod centralne uprave, pač pa potrebuje prostega gibanja, prostega razvoja.“ Zato predlaga Wigge, da bi se to notranje življenje ne urejevalo po uradnih ukazih, da bi je marveč vodili in upravljali šolski sveti, v katerih

bi imeli odločilno besedo voljeni zastopniki učiteljskega stanu.

Ideal Wiggejev je torej jasn: sprijaznil bi se v bodočnosti s tem, da bi šola bila državna po vnanji, gmotni strani, hoče pa, da bi v tem okviru ostala neodvisna in svobodna ter da bi se sama upravljala.

Ako se zdi morda komu ta predlog presenettljiv in čuden, treba pokazati samo na tako bližnjo nam analogijo sodništva: Država vendar plačuje tudi sodne organe, a v svoji delavnosti so ti, ali bi vsaj po zakonu morali biti, od države neodvisni, v resnici avtonomni. Posebno se pa nikakor ne da dvomiti o tem, da je opravičena zahteva, da bi imelo učiteljstvo večji upliv na notranji ustroj šole nego dosedaj, saj je vendar edinole ono poklicano, da bi presojalo s svoje skušnje potrebe in zahteve svoje stroke.

Na Francoskem so se začetki in poskusi take šolske avtonomije že zdavnaj prav dobro sponesli.

Ker se pri nas rabi izraz „svobodna šola“ samo kot strašilo, s katerim se naivnim ljudem, ki nimajo o tej stvari najmanjšega pojma, brez vse potrebe naganja strah ter se jim moti politične pojme, bode marsikomu ta referat o Wiggejevi brošuri dobro došel. Kdor se za stvar v resnici zanima, dobi v knjižici sami natančnejšega poučenja. Dom.

V Kranju, dne 27. aprila.

Nagodbeno vprašanje. V ogrskem časopisu se pojavljajo odločni glasovi, da se ustvari med bančnim vprašanjem in drugim nagodbenim vprašanjem junctum kot vidno poročstvo za ustanovitev samostojne ogrske banke l. 1910.

PODLISTEK.

Kranj.

(Zgodovinske črtice. Posneto po knjigi »Reiseerinnerungen aus Krain« [Potni spomini iz Kranjske], spisal Henrik Costa, leta 1848.)

Mesto stoji na visini odbitega griča, ki ima zanimivo obliko; grič namreč tvori kremenec in nekaj naraven omet, ki se je sprejel v trdno, nerazrušno tvarino.

Pod mestom drvi Sava. Ob njej sem s posebnim veseljem ogledoval stroj, ki goni vodo v mestni vodnjak 22 sežnjev visoko. Iznasel je ta stroj neki jezuit.

Naprava je zelo enostavna in zagadelj tem več vredna. Sredi malega poslopja se nahaja kolo z lopatami (v premeru 24 črevljev), ki ga goni Sava; na njegovem vretenu je pritrjeno drugo kolo (z zobovi na zunanem obodu), ki sega v grebenasto kolo; vreteno tega kolesa ima leseno elipso (elipsoid), katere obod nosi železen obroč z robovi, ki mole naprej; po tem žlebu se premika kolo (2 črevlja v premeru), katerega blazini ležita v nenakomernem vzvodu; na ta način se premika vzvod (navor) goriindol.

Na drugem koncu vzvoda se nahaja batni drog sesalnice in stiskalnice, ki zajame pri vzdigni visini šestinpol palcev v enem potegljaju dvainpol maselca vode in jo žene do imenovane visine.

Pripomniti je treba, da teče voda, preden

pride v recipient sesalke, skozi veliko, s peskom napolnjeno omaro.

Iz Kranja sem dospel kmalu po cesti, ki vodi proti Škofji Loki, v vas Stražišče. Vas ima nekaj lesenih, s slamo kritih koč; zato se zdi popotniku zelo vsakdanja. Vendar sem občudoval z notranjim zadovoljstvom vsakovrstna, mala in večja sita, ki jih ondi kaj lično napravljajo iz konjske žime.

Različnost vzorcev in mnogoterost najfinjših barv, natančnost tkanja so posebne prednosti teh izdelkov.

V mali stanici je bilo za 50.000 gld. žime, katero so dobili iz Perzije, Rusije in s Francoskega; žimo v Stražišču najprvo ocedijo, pobarvajo, napravljajo iz nje blago in je pošiljajo nazaj v jako oddaljene kraje, odkoder je pršla žima. Videl sem mnogo sodcev, pripravljenih za odpošiljatev, katerih vsak je imel vrednosti nad 2000 gld.

V teh kočicah, na katere sem gledal izpočetka nekako pomilovalno, izdelujejo to odlično blago, pri čemur pomagajo možje, ženske in otroci, vsak po svoje. Eden izbira žimo, drugi jo zлага po barvi v posebne oddelke, tretji tke, in to neverjetno ročno in natančno.

Tako nadomešča človeški duh pomanjkanje krajevno-ugodne lege ondi, kjer ne daje narava stanovalcem nič razen skromnih sredstev za življenje.

Kdor se ne zanima samo za minljivo sedanost, ampak tudi za častito preteklost, ta ne bo šel brezbrizno mimo Kranja, kjer je stal grad in stolica

mejnih grofov kranjskih. V altilo, drugi mejni grof kranjski, je baje tu stoloval že leta 989; kje pa bi bila stala njegova stolica, je nerešeno vprašanje.

Grad Kieselstein, ki zre na most, Savo in na prelepo okolico, je sezidal leta 1262 Henrik II. Ortenburžan; grad je modernizirana stavba srednjega veka.

Starinoslovec najde v Kranju pri hiši števil. 3 poleg župne cerkve rimski kamen, ki naj priča, da je bil kraj znan že za Rimljanov; ne more pa ta kamen veljati kot dokazilo, da je tukaj stal stari Santicum, katerega sledove iščejo v kranjski okolici.

Razne predprave so podelili Kranju deželni knezi: Friderik, Maksimilijan in Ferdinand. Sedanja blagovitost mesta pa izvira iz živahnosti njegovih prebivalcev, ki so jako vneti za obrt. Na tedenske sejme v Kranju hodijo celo sosedje s Koroskega.

Reka Sava in deroča Kokra delata tu nekak zemeljski jezik, na katerem se dviga Kranj; strmi, do 15 sežnjev visoki, nedostopni bregovi (zlasti Kokre) so mestu naravna bramba in utrdba. Znamenitosti mesta smo si kmalu ogledali; nismo se pa mogli navziti nenavadno lepega razgleda, ki se nudi z župnega zvonika, visokega 208 dunajskih sežnjev ali 1250 črevljev. Po daljšem času smo se šele ločili od tega razgleda, dasi je čas priganjal, kajti Zgornje Gorje, kamor smo bili namenjeni ta dan, so bile

Poslanec Lecher o avstro-ogrski nagodbi. Na volilnem shodu v Brnu je bivši poslanec Lecher, eden najodkriteljših meščanskih bojovnikov za splošno in enako volilno pravico, izrekel obžalovanje, da avstrijska vlada prav malenkostno skriva vse podrobnosti pogajanj. Avstro-ogrski pogodba se sklada iz dveh delov, s politično-vojne in gospodarskega. Odločilni avstrijski krogi so preveč precenjevali politično vojni-del pogodbe. Prvega pogajanja se ni udeležil ne finančni, ne trgovski minister. Gospodarska stroka je veljala za nekaj kompenzacijski predmet, tukaj so se jemale koncesije, s katerimi se je kupovala zmernost ogrske vlade v vojaških in političnih vprašanjih. Napačna politika! Moč modernih držav tiči na gospodarstvi in socialni dobrobiti. V moderni državi mora politična in vojna moč služiti gospodarskemu blagostanju. Armada in politika so le sredstva; glavni smoter pa je: živiti in odevati državljane. Nagodba z Ogrsko je predvsem gospodarsko vprašanje. Če se avstro-ogrski pogodba ne posreči na gospodarski podlagi, je izgubila država svojo eksistenčno upravičenost. Taka raznarodna država, ki bi imela edini smoter družiti narode v eno armado, četudi jih polne s tem v medsebojni gospodarski boj, je nesmisel. Nagodba z Ogrsko se mora skleniti na podlagi karinske skupnosti; koncesije Ogom pa se smejo gibati le na vojaškem in državno-pravnem polju.

Katoliška ljudska stranka na Češkem. Klerikalna stranka na Češkem je postavila svoje kandidatke v 44 okrajih. Mladočehi, doslej najmočnejša in najplivnejša češka stranka, so si kar siloma tiščali oči pred prodirajočim klerikalizmom, dasi so jih pozivali druge napredne stranke večkrat na skupen boj proti skupni nevarnosti. Bili so prepričani, da klerikalizem v kraljestvu Češkem nikakor ne more pridobiti tal. «Tu smo drugi ljudje, kakor na Moravskem,» so govorili prezirljivo. Sedaj pa imajo!

Naslednik dr. Gregra. Češki socialni demokratje kandidirajo v Holesovicih, kjer je bil poslanec pred kratkim umrl dr. Edvard Gregr — dr. S o u k u p a. — Združeni Staro- in Mladočehi kandidirajo tam dr. Š a m a n k a iz Liberca.

Kancelarparagraf na Ogrskem. Justični minister predloži zakonski načrt o volilnem sodstvu v kraljevski kuriji. Zakon obsega kancelarparagraf, po katerem je volilno sčuvanje v cerkvi razlog, da se uniči mandati. Ljudska stranka skuša doseči, da se izbriše ta paragraf.

Spor med hrvaško in ogrsko vlado. Hrvatska vlada je sporazumno z izvrševalnim odborom koalicijske poslanske skupnosti spomenico, ki obsega v 13 točkah hrvaške zahteve. V slučaju, da bi ogrski ministerstvo tem zahtevam ne ugodilo, podoba Nikolić odstopi. — «Agramer Zeitung» je objavila oficijozen članek, ki kaže, kakšna je razlika med obljubami onikraj Drave in med tem, kar se je v resnici izpolnilo. Če je ogrska politika osvojila si resko resolucijo, mora tudi nje vsebino vsršiti.

Madjarizacija šol na Ogrskem. Pri razpravi šolskega zakona je stavil posl. Bozoky, kateremu se zdi predloženi načrt Apponyjev premalo naroden, predlog, da se določi madjarščina na vseh, tudi nedržavnih solah kot izključni učni jezik. Ta se je zdela celo volilnim soviništom presurova in Bozokyjev predlog je padel. Nato je Bozoky izstopil iz neodvisne stranke, ker se ne more skladati s to

«slabotnostjo». — Naučni minister Appony je v svojem izjavljanju dejal, da se bo dalo s pomočjo predloženega zakona v nekaj letih iztrebiti vse «nepatriotične sole». Kaj pomenja ta oznaka v besednjaku madjarskega politika, si je lahko raztolmačiti. Appony se je zavzel tudi za Nagyjev predlog, da se uvede tudi v solah z nemadjarskim učnim jezikom pouk madjarščine.

Nova poljska politična stranka. Nova stranka se snuje v Krakovu — nekaj odtisek naprednih elementov iz konservativne stranke, v kateri odločuje poljska zlahta. Stranka si je postavila nalogo siriti narodno-demokratska načela s Krakova po deželi. Prejkone postavi svojega kandidata že pri letošnjih državnozbornih volitvah.

Konec radikalnega sistema v Črni gori. Komaj šest mesecev je bila na krmilu radikalna stranka in že se jo je knez Nikolaj naveličal. Strah mu je stopil v ude, da bi mu s radikali ne izpodkopali tal pod nogami. Novo ministristvo je prevzel Tomanović, mož avtoritarnih nazorov. Knez je odgodil skupščino, toda zelo verjetno je, da bi tej odgoditvi v kratkem sledil razpust. — Tiskovno svobodo je knez Nikolaj že uničil na jako uspešen, toda nič manj hribovski način. Tiskarno v Nikšiću, kjer je izhajalo edino glasilo radikalne stranke, «Narodna Misao», je bataljon milice razrušil. — Zanimivo je, kako se bo razvil nadaljni boj med radikalno stranko in knezjo dinastijo.

Liberalno ministristvo na Ruskem. «Politische Korresp.» poroča, da je poziv liberalnega ministristva že gotova stvar in se razglasi čim prej. Monarhisti zahtevajo garancij, da ne pridejo radikalni elementi do vlade.

Spletke proti finskemu guvernerju. Koj po smrti predsednika ruskega drž. sveta Frischa, se je raznesla vest, da bo imenovan njegovim naslednikom sedanji generalni guverner na Finskem, Gerard. Znano je, da ima mož obilo sovražnikov v Peterburgu; nazadnjaški življi mu očitajo, da je postala Finska pod njegovim režimom pravo revolucionarno in irendentično semenišče. V zlo mu stejejo tudi izid sedanjih olitev, ki so prinesle socialno-demokratski stranki tako nepričakovano zmago. Kombinacija — pobožna želja ruskih reakcionarcev jo je rodila — je neosnovana, ker Gerarda, ki vživa na Finskem resnične in odkrite simpatije vsega finskega naroda, srce nič kaj ne vleče v gnezdo svojih protivnikov.

Židje nameravajo osnovati v Avstraliji veliko kolonijo; zastopnik londonske teritorialne organizacije se pogaja z avstralsko vlado.

Gospodarski del.

□□□□

Prvo poročilo

o delovanju „Deželne zveze za pospeševanje tujkega prometa na Kranjskem“.

Dalje.

Glede reklame, ki jo je delala zveza, nam je omeniti, da se v poslovnih dobi v podrobno reklamo po časopisih nismo dosti spuščali; tudi z izdajo reklamnih predmetov nismo mogli pričeti, ker nam je primanjkovalo denarja. Pač pa smo

v večjem obsegu delali reklamo, in sicer bodi najprej omenjena avstrijska razstava v Londonu.

Nizjeavstrijsko obrtno društvo na Dunaju je z materijelno podporo avstrijske vlade privedilo od maja do novembra 1906 v Londonu razstavo, ki je imela namen pospeševati izvoz avstrijskih industrijskih izdelkov na Anglesko. Pri tej razstavi sta bili rezervirani dve dvorani za potovalno avstrijsko razstavo, ki naj bi po slikah, fotografijah, kipih i. t. d. pokazala angleskemu občinstvu najlepše kraje naše države ter tako privabila angleske turiste v avstrijska letovišča.

Naša zveza se je te razstave udeležila v veliki meri in je takorekoč med prvimi zvezani za promet tujcev na Avstrijskem, ki je veliko zrtvovala, da pridejo krasote in zanimivosti naše dežele do veljave. Zvezo so pri udeležbi vodile različne misli. Najprej je bil to njen prvi nastop in odbor si je mislil, da bo prvi nastop odločilen in mora priti do veljave, ako je lep in uspešen. Odboru namreč ni bilo samo za reklamo pri angleškem občinstvu, bilo mu je tudi veliko na tem ležeče, da si naša zveza že s prvim nastopom pridobi ugled in zaupanje pri ministristvu in pri avstrijskem občinstvu.

V ta namen se je odbornik g. dr. Valentin Krisper šel osebno informirati k razstavnemu odboru na Dunaj glede naše udeležbe. Konferiral je v tem oziru zlasti z voditeljem razstave našim rojakom prof. dr. K. Fabijanijem ter z ministerjalnim tajnikom dr. Beneschem, ki je uredil potovalno razstavo.

V zmislu teh razgovorov je dal odbor za razstavo v Londonu naslednje stvari napraviti. Sliker Grohar je naslikal veliko oljnato sliko Postojnske jame ter še dve sliki, predstavljači Ljubljano z gradom in Triglavsko pogorje. Kipar Berneker je izvršil dva 70 cm visoka kipa: kranjsko dekle v narodni noši in kranjskega kmeta, tudi v narodni noši. Dalje se je razstavilo tudi več fotografij Postojnske jame ter drugih znamenitosti kranjske dežele, katere slike je izvršil fotograf Berthold v Ljubljani in fotograf Pavlin na Jesenicah, eno tudi davčni kontrolor g. F. Zazula v Idriji. V večjih londonskih časopisih se je objavilo tudi pet člankov o najlepših krajih kranjske dežele, katere je spisal učitelj g. Gärtner in je prevod preskrbel razstavnih odbor. V zvezi z našim odborom je poslala jamska komisija v Postojni na londonsko razstavo šest kapnikov, dva po 3 m visoka in štiri manjše. Napraviti se je dala tudi miza s stekleno ploščo, pod katero so bile na ogled pokrajinske slike. Slika Postojnske jame bi se kmalu prodala na razstavi, ker se je neki londonski odvetnik zanimal zanjo, toda pogajanja so se razbila, ker se je slika zdela kupcu predraga. Zaznamovati moramo pri tej razstavi tudi moralichen uspeh. Geološki muzej v Londonu je namreč prosil zvezo, naj se mu prepuste po končani razstavi stalaktiti iz Postojnske jame, da jih uvrsti med svojo zbirko. V sporazumljenju z jamsko komisijo v Postojni smo to dovolili in vsled tega nam je angleško naučno ministristvo izreklo najtoplejšo zahvalo. Navedena okolnost je velikega pomena, kajti stalaktiti v geološkem muzeju v Londonu bodo tvorili za nedogleden čas veliko reklamo za našo Postojnsko jamo. Če bo v muzeju pri stalaktitih še nekaj drugih slik iz jame na ogled, kar nameravamo storiti, bo ta

še dalet in vrhutega smo se želeli še nekoliko pomuditi v mestu Radovljici.

V župnem stolpu v Kranju vise štirje zvonovi, vsi iz Samasove livarne v Ljubljani. Zanimiv je n a p i s n a v e l i k e m z v o n u, ker omenja grozovitega požara, ki je leta 1811 pokončil velik del mesta. Latinski napis se glasi v slovenščini:

«Ko je bil Avguštin Sluga župnik-dekan, Natal Pagliaruzzi župan, Tadej Josek in Blaž Trpinec cerkvena ključarja in ko je bil prejšnje leto pokončil mesto požar — so napravili ta zvon z drugimi meščani leta 1812.»

Pod vratom velikega zvona pa beremo napis: «Posvečen cerkvenim zavetnikom sv. Kanciju, Kancijanu, Kancijanili in Protu.»

Opat Saba.

Spisal Josip Premk. Dalje.

Sobica Pepotova je bila precej prostorna, a bilo ni v njej družega, kakor miza in postelj. Le stare puške, handžari in raznovrstni meči so viseli po stenah. Emanuel je ogledoval to orožje in spoznal, da mora biti Pepo velik prijatelj lova ali — boja.

Med tem se je povrnil Pepo, odložil puško, samokresa in se odkušljaj. «Torej povabil sem vas, da vam povem nekaj stvari, katere vas bodo gotovo zanimale — zanimale že raditega, ker ste bili v «voljši votlini» in poznate meniha Sabo. Povem pa vam to tudi raditega, ker ste se danes tako srečno ognili nevarnosti, da prihodnjic več ne zablodite vanjo.

«Še predno nego ste zagledali vi luč sveta, sem bil že jaz služabnik v tem gradu, a bilo je takrat vse bolj veselo, kakor danes, dasiravno so se dogodili napadi na grad, a gospod Viktor si je kmalu preskrbel toliko služabnikov, da je živel lahko brez vsakega strahu in nevarnosti. A po izgubi dobre soproge, za katero je meni še danes žal, se gospod Viktor tudi ni več bal roparskih čet, katerih po naši deželi seveda ni premalo. Mnogokrat je ostajal po cele dneve z doma, blodil s konjem bogve kje in meni se je zdela, kot da išče, da se zmaščuje radi ljubljene soproge, vaše matere, katero so odpeljali v noči. Gospod Viktor se je odpeljal — ne vem že kam in gospa je bila sama v svoji sobi. Ko se je naredila noč, sem jaz zaklenil vrata in odšel k počitku. Bije okoli polnoči, ko začujem lajanje psov. Hitro vstanem, si zataknem samokrese in hitim s puško v roki na dvorišče, kjer je že bilo zbrano mnogo služabnikov. Psi so lajali, dirjali od enega kota do družega, a mi nismo videli in čuli ničesar. Čakali smo tako kaki dve uri, ker da bi bilo kaj v gradu, o tem ni bilo misliti, ker psi bi zalajali takoj, ko bi se kdo približal obzidju in vrata so bila zaprta.»

«Zakaj vendar niste pregledali gradu?» je nemirno pripomnil Emanuel.

«Počakajte, da povem. Ko smo videli, da na dvorišču in pred gradom ni ničesar, smo jeli preiskovati grad. Drugi so drli na raznovrstne strani in sobe, v stolp, v klet, a meni se je čudno zdelo, kako da o gospej, ki je vendar čula lajanje in naše govorjenje, ni nikakega sledu. Zatorej sem se napolil z dvema služabnikoma v njeno spalnico. Vrata

spalnice so bila široko odprta in ko stopimo z lučjo notri, vidimo, da gospe — vaše matere, ni nikjer. Blazine so bile razmetane, vse je bilo v neredu, a pri postelji je ležal cingulum in neka knjizica opata Saba, kajti on je stanoval v gradu, a njega samega nikjer. Jaz pobrem cingulum in knjizico, ne da bi kdo kaj izmed onih dveh opazil in sprivil. Potem pa smo osedlali konje in dirjali na vse strani, a prepozno smo zasledili, našli nismo ničesar. Drugo jutro smo našli v stolpu opata zvezanega in trdil je, da so ga zvezali roparji, ko je hotel pomagati gospej in ga vlekli tja. Povedal je tudi, da je izgubil pri tem boju cingulum in neko knjizico in naročil mi je, da me bogato poplača, ako mu najdem knjizico, ali meni se je vsa stvar zdela sumljiva. Opat ni imel zavezanih ust, to smo videli in zakaj bi ležal torej celo noč tiho brez vsakega glasa. Drugič, ako bi ga zvezali roparji, bi mu gotovo tudi zamašili usta.»

«Pepo, lepo vas prosim, preskrbite mi tisto knjizico, ker jaz jo moram imeti. Notri so samotanske stvari, katerih ne sme vedeti nihče drugi, kakor redovnik,» me je prosil, a jaz si mislim:

— Prijatelj; ti nisi tako nedolžen, kakor se delaš in pri tej stvari je bila tvoja roka — v pomoč. — Cingulum sem mu oddal, a knjizico sem pridržal, dasiravno mi ni rabila in nisem razumel, kaj je pisano v njej. Moje sumnje tudi nisem nikomur razodel, ker nisem bil gotov, dasiravno me je Saba sam še bolj o tem prepričal, kajti dva dni po tem dogodku je izginil brez sledu. Dalje prih.

brezplačna reklama še vspešnejša. Razstava v Londonu nam je povzročila res velike stroške, toda pomisliti se mora, da smo si pri tem nabavili lep inventar za podobne razstave in da imajo vsi predmeti stalno vrednost. Dalje prih.

Tedenski sejem v Kranju dne 15. aprila t. l. Prignalo se je — konj, 365 glav goveje živine, 12 telet, 339 domačih prašičev in 2 ovci. — Pšenica po K 8.—, proso po K 7.—, rž po K 7.—, oves po K 8.—, ajda po K 8.75, fižol ribničar po K —, koks po K — in krompir po K 2.50 za 50 kg.

Novi vinski zakon. Prejšnji državni zbor je v svojih zadnjih dneh, proti koncu febr. t. l. sklenil takozvani „vinski zakon“, ki stopi v kratkem v veljavo. Ker imajo tudi občinski uradi pri izvrševanju tega zakona opraviti, podamo v naslednjem njegove glavne določbe: Pod imenom „vino“ imenuje nov zakon pijačo, ki se dobi z alkoholnim vrenjem vinskega mošta ali zmečkane svezega trtinega grozdja. Sadno vino, vino iz grozdjčica in iz sladu ter medica se ne smatrajo kot vino. Po § 3. se sme dostavljati vinu samo one dodatke, ki so v rabi pri racionalnem kletarstvu. Sem spadajo mehanično delujoča čistila, žveplanje, preveenje, osveženje z ogljenčevo kislino, razbarvanje z očiščenim živalskim ali rastlinskim ogljem. Nadalje je dovoljeno mešanje vina, jemanje kisline s čistim vapnencem, dodatek do 1 g vinske kisline na 1 l in do 5 g natriumsulfita na hl vina barvanje s svežimi črnimi tropinami ali s karamelom (žganim sladkorjem). Alkohola se sme dodati vinu en odstotek. Pri napravi sladkih (desertnih) vin in šampanja sme se uporabljati čist sladkor, cibebe in alkohol. ta poslednji pa samo do 22¹/₂ vol % alkohola. V ta vina se zamorejo dajati tudi razni dodatki, da se doseže zaželjeni okus. Kdor hoče pa delati taka vina za prodaj, mora naznaniti to okrajnemu glavarstvu. Dodatek sladkorja vinu ali moštu je po § 5. prepovedan. Okrajno glavarstvo pa sme dovoliti od slučaja do slučaja posameznikom ali v slabih letinah celim občinam dovoljenje, da smejo rabiti sladkor za zboljšanje vina. Drugih primesi se ne sme več prodajati pod imenom „naravno“ ali „originalno vino“ ali „naravni mošt“. To velja tudi za sládka (desertna) vina. Prepovedano je za prodaj napravljati vinu podobne pijače razen zgoraj imenovanih in take, ki imajo vino v sebi ter priprave, ki bi služile za napravo vinu podobnih pijač. V smislu tega zakona imajo vino v sebi: tropinsko vino, vino, zmešano z vodo, mešanica vina z pijačo, ki ima vino v sebi, sadnim vinom, vinom iz grozdjčica in sladu, medico in vinu podobnimi pijačami. Naprava tropinskega vina (petjota) je za svojo domačo potrebo (za družino, služinčad nastavljenec) dovoljeno, vendar se mora to naznaniti županstvu ter navesti koliko take pijače se je napravilo. Posoda v kateri se napravi in hrani tropinsko vino, mora se jasno zaznamovati z napisom. Da se določila tega zakona izvršujejo in nadzorujejo, pregledale se bodo kleti in drugi prostori vsako toliko časa uradno. V ta namen se nastavi v vsaki deželi po eden ali več državnih kletarskih nadzornikov, ki so podrejeni namestništvu. Vsakdo ki ima vino naprodaj, obesiti bo moral na vidnem mestu v kleti natisnjen zakon od § 2. do 13.

Konjerejski odsek namerava nakupiti več vročekrvnih in mrzlokrvnih, 3—6 letnih plemenskih kobil (arabskega in angleškega, oziroma pingavskega plemena) za nakupno ceno 700 do 1000 kron ter taiste dobrim in zanesljivim konjerejcem za približno ceno 400—700 K prepustiti, ako se dotični zavežejo prevzeti kobilo skozi 6 let za plemo rabiti. Nadaljni pogoj je, da se sme dotična kobila pred šestimi leti le z dovoljenjem konjerejskega odseka, toda le zopet konjerejcu na Kranjskem prodati. Konjerejci, kateri želijo eno ali več tacih kobil prevzeti, naj najkasneje do 1. junija t. l. to konjerejskemu odseku v Ljubljani naznanijo ter objednem navedo, katerega plemena kobilo želijo in katero vsoto približno so pripravljani za kobilo dati.

Brzjavne karte. Poštna uprava namerava uvesti neko novost: Brzjavne karte. To bodo listi menda v velikosti današnjih dopisnic. Stale bodo te karte po 50 vinarjev in se bo smelo z njimi oddajati brzjavke, ki nimajo preko deset besed. To bo torej prva ugodnost teh kart, da se bo oddajalo brzjavke z desetimi besedami za 50 namesto, kakor doslej po 60 vinarjev. Tudi adresatu, komur bodo brzjavke iz teh kart namenjene, bo dobival brzjavke, pisane na odprtih kartah. — Uporabljale se pa bodo nove karte tudi lahko za večje telegrame, ne samo za desetbesedne, toda v tem slučaju se bo moralo plačati od besede po 6 vinarjev, kar se bo storilo s tem, da se poleg že vtisnjene znamke za 50 vin. prilepijo znamke do višine navadne brzjavne pristojbine. Pošti se bodo karte oddajale na ta način, da se jih prinese na pošto, ali vrže v poštno tružico ali pa izroči poštnemu selu.

Obdačeno zemljišče na Kranjskem. Po izkazih statističnega urada na Dunaju je bilo leta 1906 na Kranjskem 122.015 davek plačujočih posestnikov z 1.711.918 parcelami. Vse parcele merijo 949.900 hekt.

Avstrijska družba zlatega križa za gradnjo in vzdrževanje zdravilišč za državne uradnike. Pred kratkim se je vršil zadnji občni zbor društva zlatega križa, na katerem so se z izvolitvijo kuratorija »Avstrijske družbe zlatega križa« storili prvi koraki k izpremembi društva v družbo samostojnih deželnih društev. Kuratorij obdrži vrhovno vodstvo vseh podjetij deželnih društev. Najvažnejša naloga bližnjega časa je zgradba zdravilišča v Karlovih varih, ki je že v delu in bode dovršena proti koncu pol leta t. l. Stroški zgradbe znašajo 300.000 kron brez stavbišča, ki je stalo 75.000 kron, k čemur pridejo še stroški za notranjo opravo 65 sob s prostorom za 90 oseb, za potrebne gospodarske prostore, jedilnico i. t. d. Dosedaj obstojita že dve zdravilišči zlatega križa v Opatiji in Badnu, katerih se uradništvo tudi prav močno poslužuje. L. 1906 je imalo društvo 2666 članov ter so iznašali njegovi redni dohodki 20.609 K 60 h, redni stroški 13.431 K 20 h, izredni dohodki 40.855 K, stroški 31.419 K 02 h; vse družtveno premoženje, vstevši posestva, je sedaj vredno čez 600.000 K; vendar so posestva močno obremenjena. Ako naj družba izpolni svojo nalogo, potrebuje najkrepkejšo dejanske podpore vsega uradništva. Kuratorij se je nedavno konstituiral tako-le: Prvomestnik: Dr. Rih. Hasenöhr, sekcijski načelnik v c. kr. ministerstvu za trgovino; njegova namestnika: dr. Rud. Schindler, ministerjalni tajnik v c. kr. ministerstvu za trgovino, in arhitekt Jul. Deininger, c. kr. stavbeni nadsvetnik in profesor na državni obrtni soli; tajnika: Ferd. pl. Gorup Besaneški, c. kr. policijski nadsvetnik ter osrednji nadzornik policije, in Vladimir pl. Pražák, c. kr. ministerjalni svetnik v c. kr. ministerstvu za poljedelstvo; blagajnika: Jos. Hadrboletz, ces. svetnik, ravnatelj pomočnih uradov c. kr. namestništva in Henr. Wagner vitez Kremsthal, c. kr. namestniški svetnik; člani: Osk. Beyer, ravnatelj umetno-obrtne šole, dr. Avg. vitez Engel Mainfeldenski, sekcijski načelnik v c. kr. finančnem ministerstvu; Peter Fellner pl. Feldeški, c. kr. predsednik deželne sodišča; Jul. Giegl, c. kr. sodn. nadsvetnik in predstojnik trgovinskega okrajnega sodišča; dr. Ferd. Illing, zdravstveni nadsvetnik, **ministerski svetnik v c. kr. ministerstvu za notranje zadeve**; dr. Karol pl. Kelle, minist. svetnik v c. kr. naučnem ministerstvu; Jos. Kiessling, c. kr. računski ravnatelj v pok.; dr. Jos. Künstler, min. svetnik v c. kr. finančnem ministerstvu; Adolf pl. Odelga, sek. načelnik v c. kr. domobr. ministerstvu; Jos. Pop, sekcijski načelnik v c. kr. ministerstvu za poljedelstvo. — Sedež družbe je na Dunaju, I., Herrengasse 11. Iz ministristva poslano.

Umetnost in književnost

□□□□

Velika koncerta »Glasbene Matica«. »Glasbena Matica« bo dne 7. in 8. maja (v torek in sredo) izvajala v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani svetovnoslavni Verdijev »Requiem« (rna masa), ki se je izvajal dosedaj že v vseh velikih mestih z največjim uspehom. Vseh sodelujočih bode pod vodstvom koncertn. vodje Hubada 289. Solo pojo: sopran gospa Jeanetta pl. dr. Föderanspergova, alt gospa Ivica dr. Wagnerjeva, tenor gospod Ernesto vitez Cammarota iz Zagreba in bas gospod Julij Betetto. »Glasbena Matica« vabi na obilno udeležbo pri izrednem glasbenem dogodku, ki bo zopet pokazal, na kako visoki stopnji smo na glasbenem polju. Ker bo koncert dva dni po vrsti, in je pričakovati obkrot mnogobrojnejšega občiska, zato naj bi si občinstvo, osobito z dežele, pismenim potem pravčasno osiguralo vstopnice, ki se jih dobiva v trafiki gospe Česarkove v Šelenburgovih ulicah. Sedeži v parterju, na bankonu in galeriji po 2, 3, 4, 5 in 6 kron, stojišča po 1 K 20 h, za dijake po 60 h.

Dopisi. ≡ ≡ ≡

□□□□

Novice iz radovljiške okolice.

— Volilni shod neodvisnih in narodno-naprednih volilcev, ki se je vršil preteklo nedeljo v Wuchererjevi gostilni v Lescah, se je obnesel nad vse sijajno. Prostorni salon je bil natlačen poln volilcev iz leske, begunjske, radovljiške ter sosednjih občin. Otvoril je shod posestnik g. Gogala iz Nove vasi, ki je povdarjal važnost združitve vseh kmetov, opozarjal, da volitve niso verska, temveč politična zadeva, in opominjal zbrane volilce, da naj volijo vsak po svojem prepričanju neodvisno od duhovskih jerobov. Nato je kandidiral g. Ivan Čop iz Most v daljšem govoru razvijal svoj program, ki se strinja v programom narodno-napredne stranke. Zbrani volilci so mu živahno pritrdjevali in ko je dal predsednik shodu g. župan Vilfan njegovo kandidaturo na glasovanje, dvignilo se je do 200 rok. Nasprotno ni glasoval nihče. Zeleti bi bilo, da napravi g. Čop še več shodov po raznih vaseh volilnega okraja. Ljudstvo, ki postaja vsak dan bolj samostojno, mu bode gotovo hvaležno.

— Število volilcev v radovljiškem okraju znaša okoli 7000. Radovljiška občina šteje 137, leska 159, begunjska 183 in predtrška 63 volilcev za državni zbor. Ogrorna večina v teh občinah je naprednega misljenja.

— Načelnikom radovljiškega cestnega odbora je bil pri volitvi 19. t. m. izvoljen g. Rudolf Kunstelj, posestnik in gostilničar v Radovljici, njegovim namestnikom pa g. Ivan Žark, župan v Lescah.

— Vodovod je razpisan! Te besede so sle pretekli teden od hiše do hiše, od vasi do vasi! Povsod si lahko opazil, s kakim veseljem ljudje brez izjeme pozdravljajo to nad vse važno gospodarsko podjetje. Županu g. dr. Vilfanu in vodovodnemu načelniku g. Homanu gre vse priznanje, da sta se stako v nemo in potrjvalnostjo zavzela za vodovod, od katerega je odvisno v prav veliki meri gospodarsko stanje mesta in okolice.

— Osebni vesti. Za suplentinjo za radovljiško četverorazrednico je prišla gđc. J. Stebi; g. c. kr. okrajni gozdar Alojzij Barlé je premješčen iz Radovljice v Ston v Dalmaciji.

— Zveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev priredi svoje letošnje glavno zborovanje v Radovljici, in sicer meseca avgusta.

Besnica na Gorenjskem. Čudne razmere vladajo pri nas. Teško jih je razumeti. In županstvo imamo, ki je tudi klerikalno. Župnika imamo, ki je seveda klerikalen. Prebivalstvo občine pa je tudi tako. Ali v laseh so si, da je kaj in bojev ni konca ne kraja. Sedaj so vložili ljudje na skofa pronojo, naj prestavi župnika. Za ilustracijo razmer je ta prošnja zanimiva. Povedati pa je treba, da je med ljudstvom kakor povsod, kjer je vse klerikalno, velikanska nevednost, zato se pokaže tudi marsikak dogodek v čisto nepravi luči. Ne da bi se identificirali s prosilci, ki nimajo z nami nič skupnega, objavljamo glavno vsebino pisma, da se vidi, kakšne sadove rodi klerikalizem po deželi.

Prezvišeni gosp. knezoškof!

Podpisani se predrzujemo, Vaši Prezvišenosti poročati sledeče: Kakor Vam znano, imamo pri nas za dušnega pastirja — župnika g. Franc Pokorna, s katerim smo pa zelo malo zadovoljni, ker je tako sovražen proti faranom, da se vsaki boji predenj priti s kakšnim opravkom. Ako je kak bolnik v fari in pride kdo ponj, da ga previdi, ga ozmerja in vpije: »Zakaj ravno zdaj, ko imam toliko opraviti? Zakaj nisi poprej povedal? Mora se priti kdové kolikokrat po njega, preden gre k bolniku. Tako je pred nekaj leti umrl star mož. Prišli so po njega večkrat, pa ni hotel, češ, da je pijan in nazadnje je brez sv. zakramentov umrl, pa je šele mrtvega s sv. oljem mazilil. Ravno pri tej hiši je nekaj let pozneje umrl 14 l. fant; prišla je mati 7krat po njega, da ga previdi, pa ni hotel iti in fant je umrl brez sv. zakramentov. Ravno tako se je zgodilo še pri enem. Šli so po župnika po noči k Sv. Jostu, a ni hotel iti, češ, kaj bo neki tak revež imel greha? Njegov crkovník in organist je pa njegov pes, pa psa ima gospodar rad, ako ga uboga, ali on ga pa sovraži iz dna srea, akoravno ga vse uboga in mu naredi vse, kar zahteva. Sedaj ga hoče se iz službe spraviti, ter se laže in pravi, da je pijanec in da ga ne more več rabiti, kljub temu, da že službuje tukaj kot organist 38 let in kar meznari, je 24 let po njega očeta smrti. Pred sedmimi leti je vzel crkovniku ključ od cerkve iz meznarije, da ni mogel 2¹/₂ dni nič zvoniti, in potem so prišli g. župan in ključarji v župnišče in prašali, zakaj da ne zvoni. Jim je odgovoril, naj pa zvoni. Rekli so. Saj ne more, saj nima ključa. Odgovoril jim je: Ali sem jaz vaš pudel? Med tem je ključ sam prišel v crkvena vrata. To dela samo zato, da bi crkovnika še farani začeli črtiti in sovražiti. Lansko leto je crkovniku zaklenil zvonik cel mesec ter ga potem obdolžil, da je uro pokončal. Čez mesec dni so nekateri farani najeli želez. delavca Kovača, da je zvonik s silo odprl in mu je pri tem še en želez. čujaj pomagal, za kar ju je župnik tožil ter so se vršile tri obravnave in pozvanih je bilo kakih osem ali devet prič, zraven tudi župan. Bila sta pri zadnji obravnavi kazni oproščena in župnik je pota plačeval za priče. Pred nekaterimi tedni, ko je župnik crkovniku službo odpovedal, za kar so se pa farani za njega potegnili, se je na prižnici zgrozil ter vpil: »Tako, zdaj sem jaz vaš pudel in crkovnik pa frakelj.« Pa saj na prižnici ne oznanjuje božje besede, ampak samo občinski odbor graja in zabavlja, zato ker mu vse ne privoli ter raditega pravi, da se pri sedanjih volitvah ne sme več ta župan voliti, ker ni verskega značaja, kljub temu da ima naročene tiste liste, katere Vaša Prezvišenost zahteva, namreč »Slovenca« in »Domoljuba«. Za cerkev se on malo zmeni za olepšavo, njemu je bolj mar župnišče in njegova štala in so mu bolj mar krave, kakor Bog. Lansko leto je vzdignil konkurenčno obravnavo za popravo župnišča, hleva in napravu nove kapnice, kateri stroški bi bili znašali 3000 K. Privolili so mu vse, razun da se v pritličju ne smejo okna in sedanji kamni izbiti, s tem pogojem, da se bo kapnica napravila na meznarijski strani in da bo crkovnik ravno to pravico imel do vode, kakor župnik. Zato je rajši popustil vso konkurenčno obravnavo ter sam na svoje stroške napravil kapnico in na drugi strani župnišča iz same nevošljivi-

Josip Pogacnik

krojaški mojster

Radovljica št. 41

Jesenice št. 20

priporoča cenjenemu občinstvu svojo delavnico v izdelovanje vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in kolesarskih oblek in ogrinjaj ter havelokov. Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in poeni. Tudi se sprejemajo popravila. Za dobro in natančno mero se jamči. Špecialist v izdelovanju frakov in salonskih oblek. Istotam se dobe tudi vsakovrstni dek-niki in solnéniki najboljšega izdelka ter se sprejemajo tudi popravila. 184-41

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

Št. 502. Nikelnasta anker-remontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gl. 2'45, enaka iz pravega srebra gl. 3'95, ista z dvojnatin tršim sreb-ram močnim pokrovom gl. 6'50 in naprej.

Št. 505. Prava srebrna cilin-der-remontoar, trpežno ko-lesje in močni pokrovi, gl. 4'85, ista z dobrim anker-kolesjem gl. 5'95 in naprej.

priporoča svojo izborno zalogo najfi-nejših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Šafhausen, O-mega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakras-ki, verižice, uhanj, prstani, obeski i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga raz-pošiljam po celem svetu in imam od-jemalce tudi urarje in zlatarje glav-nih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastonj in poštine prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

6-16

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z all brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

100-44
Odpri vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

19 26-16 Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh oenah. Ogle-dala, silke v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žilna-tega omrežja, afri-čanske trave all žimo, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gl. napraj. Divan z okraski.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špecialitete v ne-vestnih balah. Ve-liko prostori, pri-tlično in v 1. nad-stropju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozilki po vsaki cenj.

Čudovito poseni za hotele, vile in za letovišča 52 gl.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obe-žalniki, miza, sten-sko ogledalo.

Rezervna zaklada: K 66.277.

Denarni promet v l. 1905: K 3,216.500.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe po 5 1/2 %, na menice pa po 6 %. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Urduje se v centrali in podružnici vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne, izvzemši nedelje in praznike popoldne.

Poštno-hranilnični račun št. 45.867.

151-38

'Gorenjca'

prodaja

po 10 vin. v

Kranju g. Karel Florian, knjigo-tržec.

Škofji Loki g. M. Žigon, trafika, gl. trg;

Tržiču g. J. Aha-čič, trgovec;

Radovljici g. Oton Homan, glavna trafika;

Bledu g. Iv. Pret-nar, trgovec;

Jesenicah g. Jakob Mesar, gostilni-čar in posestnik;

Hrušici g. Stefan Podpac, trgovec;

Bohinjski Bistrici g. M. Grobotek, trgovec;

Kamniku g. Marija Ažman, trafika;

Ljubljani gđc. Je-rica Dolenc, Pre-šernove ul. št. 52, in trafika v Še-lenburgovih ul., št. 6.

GORENJEV

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer
in stane za Kranj 4 K., po pošti za celo leto 4 K., za pol leta 2 K., za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljavne naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Mesečna priloga
„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K., za pol strani 30 K., za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znatna popust. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del. ■ ■ ■

○○○○○

Podržavljenje šolstva.

V dobi, ko se tudi pri nas večkrat čuje glasovi in zahteve po podržavljenju šolstva, ne bode odveč opozoriti na brošuro, katero je o stvari baš izdal rektor H. Wigge (Staats- oder Gemeindeschulen? Berlin, Gerdes & Hödel, 60 pf. Državne ali občinske šole i. t. d.). Wigge po pravici opozarja na to, da bode nastajajoče velikansko tekmovanje posebno med Nemčijo, Anglijo, Rusijo, Japonskim in združenimi državami severoamerikanskimi predvsem tekmovanje duha, tekmovanje večje narodnogospodarske inteligence, v katerem bode čisto naravno najboljšo orožje — šola. Čimbolj torej narodi narodnogospodarsko napadajo drug drugega, tembolj stopa šolstvo v ospredje državnih koristi.

Ta pomen šole je Anglija predvsemi spoznala: dočim Prusko s svojimi najnovejšimi zakoni naravnost veže šolo na cerkev ter vstvarja konfesionalno šolstvo, prizadeva si Anglija z vsemi silami, da bi nasprotno oprostila šolo iz področja cerkve ter jo postavila v službo svoje svetovne politike. Anglija je prva razumela, da leži na poti svetovne politike kulturnih držav čisto posvetna šola, prosta šola, katera prepušča vso skrb za versko kulturo popolnoma cerkvi, ki se pa zato stavi z vso svojo močjo v službo narodno-gospodarske zdatnosti ljudstva. „Čisto posvetna šola, to je šola bodočnosti, morda že bližnje bodočnosti“.

Wigge se tu ne boji izraziti svoje prepričanje, da bode v bodočnosti edino le državi pritakala skrb za vnanjo uredbo šole, za zidanje poslopij, preskrbovanje učnih pripomočkov in plače učiteljstva, kakor hitro prodere in zavlada baš oni narodnogospodarski namen šole. Danes pa — v prehodni dobi — ni še ta zahteva ne politična, ne akutna: danes je treba še to skrb poveriti občinam, ki so nekake države v državah in kar mora biti nekaka priprava, dokler bode mogla država sama prevzeti izvrševanje te naloge.

Proti temu pokazuje Wigge s posebnim poudarkom in prepričevalnimi razlogi, da se nikakor ne smemo potegovati za podržavljenje notranjega šolskega življenja, torej da ne smemo zahtevati enotnega razvoja vsega šolstva, predvsem kar se tiče učnega načrta. Očitno proglašuje, kaj bi se porodilo iz takega podržavljenja: veliki šolski referati in majhna dejanja, mnogo pisanja in krika, malo razuma in mišljenja, mnogo formalnosti, malo življenja, ali na kratko, kakor je rekel minister Miquel „kitajstvo“ (Chinesentum), t. j. otropost, smrt. Šola bi postala proprišče strankarskih političnih bojev in okolnost, da bi bil ves njen razvoj zvezan z eno samo vsemo-gočno ministrsko osebo, morala bi dosledno vesti k temu, da se vse šolstvo zmehanizira in zbirokratizira.

„Notranje življenje šole ne sme biti vezano na dolgi, papirnati vod centralne uprave, pač pa potrebuje prostega gibanja, prostega razvoja.“ Zato predlaga Wigge, da bi se to notranje življenje ne urejevalo po uradnih ukazih, da bi je marveč vodili in upravljali šolski sveti, v katerih

bi imeli odločilno besedo voljeni zastopniki učiteljskega stanu.

Ideal Wiggejev je torej jasen: sprijaznil bi se v bodočnosti s tem, da bi šola bila državna po vnanji, gmotni strani, hoče pa, da bi v tem okviru ostala neodvisna in svobodna ter da bi se sama upravljala.

Ako se zdi morda komu ta predlog presenetljiv in čuden, treba pokazati samo na tako bližnjo nam analogijo sodništva: Država vendar plačuje tudi sodne organe, a v svoji dejavnosti so ti, ali bi vsaj po zakonu morali biti, od države neodvisni, v resnici avtonomni. Posebno se pa nikakor ne da dvomiti o tem, da je opravljena zahteva, da bi imelo učiteljstvo večji vpliv na notranji ustroj šole nego dosedaj, saj je vendar edinole ono poklicano, da bi presojalo s svoje skušnje potrebe in zahteve svoje stroke.

Na Francoskem so se začetki in poskusi take šolske avtonomije že zdavnaj prav dobro sponesli.

Ker se pri nas rabi izraz „svobodna šola“ samo kot strašilo, s katerim se naivnim ljudem, ki nimajo o tej stvari najmanjšega pojma, brez vse potrebe naganja strah ter se jim moti politične pojme, bode marsikomu ta referat o Wiggejevi brošuri dobro došel. Kdor se za stvar v resnici zanima, dobi v knjizici sami natančnejšega poučenja. Dom.

V Kranju, dne 27. aprila.

Nagodbena vprašanja. V ogrskem časopisju se pojavljajo odločni glasovi, da se ustvari med bančnim vprašanjem in drugimi nagodbenimi vprašanji junctum kot vidno poročstvo za ustanovitev samostojne ogrske banke l. 1910.

PODLISTEK.

Kranj.

(Zgodovinske črtice. Posneto po knjigi »Reiseerinnerungen aus Krain« [Potni spomini iz Kranjske], napisal Henrik Costa, leta 1848.)

Mesto stoji na višini odbitega griča, ki ima zanimivo obliko; grič namreč tvori kremenec in nekak naraven omet, ki se je sprejel v trdno, nerazrušno tvarino.

Pod mestom drvi Sava. Ob njej sem s posebnim veseljem ogledoval stroj, ki goni vodo v mestni vodnjak 22 sežnjev visoko. Iznašel je ta stroj neki jezuit.

Naprava je zelo enostavna in zategadelj tem več vredna. Sredi malega poslopja se nahaja kolo z lopatami (v premeru 24 črevljev), ki ga goni Sava; na njegovem vretenu je pritrjeno drugo kolo (z zobovi na zunanem oboju), ki sega v grebenasto kolo; vreteno tega kolesa ima leseno elipso (elipsoid), katere obod nosi železen obroč z robovi, ki mole naprej; po tem žlebu se premika kolo (2 črevlja v premeru), katerega blazini ležita v nenakomernem vzvodu; na ta način se premika vzvod (navor) goriindol.

Na drugem koncu vzvoda se nahaja batni drog sesalnice in stiskalnice, ki zajame pri vzdizni višini šestinpol palcev v enem potegljaju dvainpol maselca vode in jo žene do imenovane višine.

Pripomniti je treba, da teče voda, preden

pride v recipient sesalke, skozi veliko, s peskom napolnjeno omaro.

Iz Kranja sem dospel kmalu po cesti, ki vodi proti Škofji Loki, v vas Strazišče. Vas ima nekaj lesenih, s slamo kritih koč; zato se zdi potniku zelo vsakdanja. Vendar sem občudoval z notranjim zadovoljstvom vsakovrstna, mala in večja sita, ki jih ondi kaj lično napravljajo iz konjske zime.

Različnost vzorcev in mnogoterost najfinjših barv, natančnost tkanja so posebne prednosti teh izdelkov.

V mali stanici je bilo za 50.000 gld. zime, katero so dobili iz Perzije, Rusije in s Francoskega; zimo v Strazišču najprvo otedijo, pobarvajo, napravljajo iz nje blago in je pošiljajo nazaj v jako oddaljene kraje, odkoder je prišla zima. Videl sem mnogo sodcev, pripravljenih za odpošiljatev, katerih vsak je imel vrednosti nad 2000 gld.

V teh kočicah, na katere sem gledal izpočetka nekako pomilovalno, izdelujejo to odlično blago, pri čemur pomagajo možje, ženske in otroci, vsak po svoje. Eden izbira zimo, drugi jo zлага po barvi v posebne oddelke, tretji tke, in to neverjetno ročno in natančno.

Tako nadomešča človeški duh pomanjkanje krajevno-ugodne lege ondi, kjer ne daje narava stanovalcem nič razen skromnih sredstev za življenje.

Kdor se ne zanima samo za minljivo sedanost, ampak tudi za častito preteklost, ta ne bo šel brezbrizno mimo Kranja, kjer je stal grad in stolica

mejnih grofov kranjskih. V altilo, drugi mejni grof kranjski, je baje tu stoloval že leta 989; kje pa bi bila stala njegova stolica, je nerešeno vprašanje.

Grad Kieselstein, ki zre na most, Savo in na prelepo okolico, je sezidal leta 1262 Henrik II. Ortenburžan; grad je modernizirana stavba srednjega veka.

Starinoslovec najde v Kranju pri hiši števil. 3 poleg župne cerkve rimski kamen, ki naj priča, da je bil kraj znan že za Rimljanov; ne more pa ta kamen veljati kot dokazilo, da je tukaj stal stari Santicum, katerega sledove iščejo v kranjski okolici.

Razne predprave so podelili Kranju deželni knezi: Friderik, Maksimilijan in Ferdinand. Sedanja blagovitost mesta pa izvira iz živahnosti njegovih prebivalcev, ki so jako vneti za obrt. Na tedenske sejme v Kranju hodijo celo sosejce s Koroškega.

Reka Sava in deroča Kokra delata tu nekak zemeljski jezik, na katerem se dviga Kranj; strmi, do 15 sežnjev visoki, nedostopni bregovi (glasi Kokre) so mestu naravna bramba in utrdba. Znamenitosti mesta smo si kmalu ogledali; nismo se pa mogli navziti nenavadno lepega razgleda, ki se nudi z župnega zvonika, visokega 208 dunajskih sežnjev ali 1250 črevljev. Po daljšem času smo se šele ločili od tega razgleda, dasi je čas priganjal, kajti Zgornje Gorje, kamor smo bili namenjeni ta dan, so bile

Poslanec Lecher o avstro-ogrski pogodbi. Na volilnem shodu v Brnu je bivši poslanec Lecher, eden najodkritajših meščanskih bojovnikov za splošno in enako volilno pravico, izrekel obzvalovanje, da avstrijska vlada prav malenkostno skriva vse podrobnosti pogajanj. Avstro-ogrski pogodba se sklada iz dveh delov, s politično-vojnega in gospodarskega. Odločilni avstrijski krogi so preveč precenjevali politično vojni-del pogodbe. Prvega pogajanja se ni udeležil ne finančni, ne trgovski minister. Gospodarska stroka je veljala za nekaj kompenzacijski predmet, tukaj so se jemale koncesije, s katerimi se je kupovala zmernost ogrske vlade v vojskih in političnih vprašanjih. Napačna politika! Moč modernih držav tiči na gospodarski in socialni dobrobiti. V moderni državi mora politična in vojna moč služiti gospodarskemu blagostanju. Armada in politika so le sredstva; glavni smoter pa je: živiti in odevati državljane. Nagodba z Ogrsko je predvsem gospodarsko vprašanje. Če se avstro-ogrski pogodba ne posreči na gospodarski podlagi, je izgubila država svojo eksistenčno upravičenost. Taka raznarodna država, ki bi imela edini smoter družiti narode v eno armado, četudi jih pabne s tem v medsebojni gospodarski boj, je nesmisel. Nagodba z Ogrsko se mora skleniti na podlagi carinske skupnosti; koncesije Ogrcem pa se smejo gibati le na vojskem in državopravnem polju.

Katoliška ljudska stranka na Češkem. Klerikalna stranka na Češkem je postavila svoje kandidate v 44 okrajih. Mladoceli, doslej najmočnejša in najvplivnejša češka stranka, so si kar siloma tlačali oči pred prodirajočim klerikalizmom, dasi so jih pozivale druge napredne stranke večkrat na skupen boj proti skupni nevarnosti. Bili so prepričani, da klerikalizem v kraljestvu Češkem nikakor ne more pridobiti tal. «Tu smo drugi ljudje, kakor na Moravskem,» so govorili prezirljivo. Sedaj pa imajo!

Naslednik dr. Gregra. Češki socialni demokratje kandidirajo v Holesovicah, kjer je bil poslanec pred kratkim umrl dr. Edvard Gregr — dr. S o u k u p a. — Združeni Staro- in Mladoceli kandidirajo tam dr. Š a m a n k a iz Liberca.

Kancelarparagraf na Ogrskem. Justični minister predloži zakonski načrt o volilnem sodstvu v kraljevski kuriji. Zakon obsega kancelarparagraf, po katerem je volilno sodstvo v cerkvi razlog, da se u ni č i m a n d a t. Ljudska stranka skuša doseči, da se izbrše ta paragraf.

Spor med hrvaško in ogrsko vlado. Hrvatska vlada je sporazumno s izvrševalnim odborom koalicijske poslala ogrskemu ministru spomenico, ki obsega v 13 točkah hrvaške zahteve. V slučaju, da bi ogrsko ministru to tem zahtevam ne ugodilo, podban N i k o l i č odstopi. — «Agrar Zeitung» je objavila oficijozen članek, ki kaže, kakšna je razlika med obljubami onikraj Drave in med tem, kar se je v resnici izpolnilo. Če je ogrska politika osvojila si resko resolucijo, mora tudi nje vsebino vršiti.

Madjarizacija šol na Ogrskem. Pri razpravi šolskega zakona je stavil posl. Bozoky, kateremu se zdi predloženi načrt Apponyjev premalo naroden, predlog, da se določijo madjarščina na vseh, tudi nedržavnih šolah kot izključni učni jezik. Ta se je zdela celo vodilnim sovinitom presurova in Bozokyjev predlog je padel. Nato je Bozoky izstopil iz neodvisne stranke, ker se ne more skladati s to

«slabotnostjo». — Naučni minister Appony je v svojem izvajanju dejal, da se bo dalo s pomočjo predloženega zakona v nekaj letih iztrebiti vse «nepatriotične šole». Kaj pomenja ta oznaka v besednjaku madjarškega politika, si je lahko raztolmačiti. Appony se je zavzel tudi za Nagyjev predlog, da se uvede tudi v solah z nemadjarškim učnim jezikom pouk madjarščine.

Nova poljska politična stranka. Nova stranka se snuje v Krakovu — nekaj odcepke naprednih elementov iz konservativne stranke, v kateri odločuje poljska zlahta. Stranka si je postavila nalogo siriti narodno-demokratska načela s Krakova po deželi. Prejkone postavi svojega kandidata že pri letošnjih državnozborskih volitvah.

Konec radikalnega sistema v Crni gori. Komaj šest mesecev je bila na krmilu radikalna stranka in že se jo je knez Nikolaj naveličal. Strah mu je stopil v ude, da bi mu s radikali ne izpodkopali tal pod nogami. Novo ministrustvo je prevzel Tomanović, mož avtoritarnih nazorov. Knez je odgodil skupščino, toda zelo verjetno je, da bi tej odgoditvi v kratkem sledil razpust. — Tiskovno svobodo je knez Nikolaj že uničil na jako uspešen, toda nič manj hribovski način. Tiskarno v Nikšiću, kjer je izhajalo edino glasilo radikalne stranke, «Narodna Misao», je bataljon milice razrušil. — Zanimivo je, kako se bo razvil nadaljni boj med radikalno stranko in knežjo dinastijo.

Liberalno ministrustvo na Ruskem. «Politische Korresp.» poroča, da je poziv liberalnega ministrustva že gotova stvar in se razglasi čim prej. Monarhisti zahtevajo garancij, da ne pridejo radikalni elementi do vlade.

Spletke proti finskemu guvernerju. Koj po smrti predsednika ruskega drž. sveta Frischa, se je raznesla vest, da bode imenovan njegovim naslednikom sedanji generalni guverner na Finskem, Gerard. Znano je, da ima mož obilo sovražnikov v Peterburgu; nazadnjaški življi mu očitajo, da je postala Finska pod njegovim režimom pravo revolucionarno in iredentistično semenišče. V zlo mu štejejo tudi izid sedanjih olitev, ki so prinesle socialno-demokratski stranki tako nepričakovano zmago. Kombinacija — pobožna želja ruskih reacionarcev jo je rodila — je neosnovana, ker Gerarda, ki vživa na Finskem resnične in odkrite simpatije vsega finskega naroda, srce nič kaj ne vleče v gnezdo svojih protivnikov.

Židje nameravajo osnovati v Avstraliji veliko kolonijo; zastopnik londonske teritorialne organizacije se pogaja z avstralsko vlado.

Gospodarski del.

□□□□

Prvo poročilo o delovanju „Deželne zveze za pospeševanje tujškega prometa na Kranjskem“.

Dalje.
Glede reklame, ki jo je delala zveza, nam je omeniti, da se v poslovni dobi v podrobno reklamo po časopisih nismo dosti spuščali; tudi z izdajo reklamnih predmetov nismo mogli pričeti, ker nam je primanjkovalo denarja. Pač pa smo

v večjem obsegu delali reklamo, in sicer bodi najprej omenjena avstrijska razstava v Londonu.

Nizjeavstrijsko obrtno društvo na Dunaju je z materijelno podporo avstrijske vlade priredilo od maja do novembra 1906 v Londonu razstavo, ki je imela namen pospeševati izvoz avstrijskih industrijskih izdelkov na Angleško. Pri tej razstavi sta bili rezervirani dve dvorani za potovalno avstrijsko razstavo, ki naj bi po slikah, fotografijah, kipih i. t. d. pokazala angleškemu občinstvu najlepše kraje naše države ter tako privabila angleške turiste v avstrijska letovišča.

Naša zveza se je te razstava udeležila v veliki meri in je takorekoč med prvimi zvezami za promet tujcev na Avstrijskem, ki je veliko žrtvovala, da pridejo krasote in zanimivosti naše dežele do veljave. Zvezo so pri udeležbi vodile različne misli. Najprej je bil to njen prvi nastop in odbor si je mislil, da bo prvi nastop odločen in mora priti do veljave, ako je lep in uspešen. Odboru namreč ni bilo samo za reklamo pri angleškem občinstvu, bilo mu je tudi veliko na tem ležeče, da si naša zveza že s prvim nastopom pridobi ugled in zaupanje pri ministrustvu in pri avstrijskem občinstvu.

V ta namen se je odbornik g. dr. Valentin Krisper šel osebno informirat k razstavnemu odboru na Dunaj glede naše udeležbe. Konferiral je v tem oziru zlasti z voditeljem razstave našim rojakom prof. dr. K. Fabijanijem ter z ministerijalnim tajnikom dr. Beneschem, ki je uredil potovalno razstavo.

V zmislu teh razgovorov je dal odbor za razstavo v Londonu naslednje stvari napraviti. Slikar Grohar je naslikal veliko oljnatu sliko Postojnske jame ter še dve sliki, predstavljaljoci Ljubljano z gradom in Triglavsko pogorje. Kipar Berneker je izvršil dva 70 cm visoka kipa: kranjsko dekle v narodni noši in kranjskega kmeta tudi v narodni noši. Dalje se je razstavilo tudi več fotografij Postojnske jame ter drugih znamenitosti kranjske dežele, katere slike je izvršil fotograf Berthold v Ljubljani in fotograf Pavlin na Jesenicah, eno tudi davčni kontrolor g. F. Zazula v Idriji. V večjih londonskih časopisih se je objavilo tudi pet člankov o najlepših krajih kranjske dežele, katere je spisal učitelj g. Gärtner in je prevod preskrbel razstavni odbor. V zvezi z našim odborom je poslala jamska komisija v Postojni na londonsko razstavo šest kapnikov, dva po 3 m visoka in štiri manjše. Napraviti se je dala tudi miza s stekleno ploščo, pod katero so bile na ogled pokrajinske slike. Slika Postojnske jame bi se kmalu prodala na razstavi, ker se je neki londonski odvetnik zanimal zanjo, toda pogajanja so se razbila, ker se je slika zdela kupcu predraga. Zaznamovati moramo pri tej razstavi tudi moralčen uspeh. Geologični muzej v Londonu je namreč prosil zvezo, naj se mu prepuste po končani razstavi stalaktiti iz Postojnske jame, da jih vrstvi med svojo zbirko. V sporazumljenju z jamsko komisijo v Postojni smo to dovolili in vsled tega nam je angleško naučno ministrustvo izreklo najtoplejšo zahvalo. Navedena okolnost je velikega pomena, kajti stalaktiti v geologičnem muzeju v Londonu bodo tvorili za nedogleden čas veliko reklamo za našo Postojnsko jamo. Če bo v muzeju pri stalaktitih še nekaj drugih slik iz jame na ogled, kar nameravamo storiti, bo ta

še daleč in vrhutega smo se želeli se nekoliko pomuditi v mestu Radovljici.

V župnem stolpu v Kranju vise štirje zvonovi, vsi iz Samasove livarne v Ljubljani. Zanimiv je n a p i s n a v e l i k e m z v o n u, ker omenja grozovitega požara, ki je leta 1811 pokončal velik del mesta. Latinski napis se glasi v slovensčini:

«Ko je bil Avgustin Sluga župnik-dekan, Natal Pagliaruzzi župan, Tadej Josek in Blaž Trpinec cerkvena ključarja in ko je bil prejšnje leto pokončal mesto požar — so napravili ta zvon z drugimi meščani leta 1812.»

Pod vratom velikega zvona pa beremo napis: «Posvečen cerkvenim zavetnikom sv. Kanciju, Kancijanu, Kancijanili in Protu.»

Opat Saba.

Spisal Josip Premk. Dalje.
Sobica Pepotova je bila precej prostorna, a bilo ni v njej družega, kakor miza in postelj. Le stare puške, handžari in raznovrstni meči so viseli po stenah. Emanuel je ogledoval to orožje in spoznal, da mora biti Pepo velik prijatelj lova ali — boja.

Med tem se je povrnil Pepo, odložil puško, samokresa in se odkasljal. «Torej povabil sem vas, da vam povem nekaj stvari, katere vas bodo gotovo zanimale — zanimala že raditega, ker ste bili v «voljši votlini» in poznate meniha Sabo. Povem pa vam to tudi raditega, ker ste se danes tako srečno ognili nevarnosti, da prihodnjic več ne za-
blodite vanjo.

«Še predno nego ste zagledali vi luč sveta, sem bil že jaz služabnik v tem gradu, a bilo je takrat vse bolj veselo, kakor danes, dasiravno so se dogodili napadi na grad, a gospod Viktor si je kmalu preskrbel toliko služabnikov, da je živel lahko brez vsakega strahu in nevarnosti. A po izgubi dobre soproge, za katero je meni še danes žal, se gospod Viktor tudi ni več bal roparskih čet, katerih po naši deželi seveda ni premalo. Mnogokrat je ostajal po cele dneve z doma, blodil s konjem bogye kje in meni se je zdelo, kot da išče, da se zmaščuje radi ljubljene soproge, vaše matere, katero so odpeljali v noči. Gospod Viktor se je odpeljal — ne vem že kam in gospa je bila sama v svoji sobi. Ko se je naredila noč, sem jaz zaklenil vrata in odšel k počitku. Bije okoli polnoči, ko začujem lajanje psov. Hitro vstanem, si zataknem samokrese in hitim s puško v roki na dvorišče, kjer je že bilo zbrano mnogo služabnikov. Psi so lajali, dirjali od enega kota do družega, a mi nismo videli in čuli ničesar. Čakali smo tako kaki dve uri, ker da bi bilo kaj v gradu, o tem ni bilo misliti, ker psi bi zalajali takoj, ko bi se kdo približal obzidju in vrata so bila zaprta.»

«Zakaj vendar niste pregledali gradu?» je nemirno pripomnil Emanuel.

«Počakajte, da povem. Ko smo videli, da na dvorišču in pred gradom ni ničesar, smo jeli preiskovati grad. Drugi so drli na raznovrstne strani in sobe, v stolp, v kleti, a meni se je čudno zdelo, kako da o gospej, ki je vendar čula lajanje in naše govorenje, ni nikakega sledu. Zatorej sem se napotil z dvema služabnikoma v njeno spalnico. Vrata

spalnice so bila široko odprta in ko stopimo z lučjo notri, vidimo, da gospe — vaše matere, ni nikjer. Blazine so bile razmetane, vse je bilo v neredu, a pri postelji je ležal cingulum in neka knjižica opata Saba, kajti on je stanoval v gradu, a njega samega nikjer. Jaz pobereh cingulum in knjižico, ne da bi kdo kaj izmed onih dveh opazil in spraval. Potem pa smo osedlali konje in dirjali na vse strani, a prepozno smo zasledili, našli nismo ničesar. Drugo jutro smo našli v stolpu opata zvezanega in trdil je, da so ga zvezali roparji, ko je hotel pomagati gospej in ga vlekli tja. Povedal je tudi, da je izgubil pri tem boju cingulum in neko knjižico in naročil mi je, da me bogato poplača, ako mu najdem knjižico, ali meni se je vsa stvar zdela sumljiva. Opat ni imel zavezanih ust, to smo videli in zakaj bi ležal torej celo noč tiho brez vsakega glasa. Drugič, ako bi ga zvezali roparji, bi mu gotovo tudi zamašili usta.»

«Pepo, lepo vas prosim, preskrbite mi tisto knjižico, ker jaz jo moram imeti. Notri so samostanske stvari, katerih ne sme vedeti nihče drugi, kakor redovnik,» me je prosil, a jaz si mislim:

— Prijatelj; ti nisi tako nedolžen, kakor se delaš in pri tej stvari je bila tvoja roka — v pomoč. — Cingulum sem mu oddal, a knjižico sem pridržal, dasiravno mi ni rabila in nisem razumel, kaj je pisano v njej. Moje sumnje tudi nisem nikomur razodel, ker nisem bil gotov, dasiravno me je Saba sam še bolj o tem prepričal, kajti dva dni po tem dogodku je izginil brez sledu. Dalje prih.

brezplačna reklama še uspešnejša. Razstava v Londonu nam je povzročila res velike stroške, toda pomisliti se mora, da smo si pri tem nabavili lep inventar za podobne razstave in da imajo vsi predmeti stalno vrednost.

Dalje prih.

Todenski sejem v Kranju dne 15. aprila t. l. Prignalo se je — konj, 365 glav goveje živine, 12 telet, 339 domačih prašičev in 2 ovci. — Pšenica po K 8.—, proso po K 7.—, rž po K 7.—, oves po K 8.—, ajda po K 8-75, fižol ribničan po K —, koks po K — in krompir po K 2-50 za 50 kg.

Novi vinski zakon. Prejšnji državni zbor je v svojih zadnjih dneh, proti koncu febr. t. l. sklenil takozvani „vinski zakon“, ki stopi v kratkem v veljavo. Ker imajo tudi občinski uradi pri izvrševanju tega zakona opraviti, podamo v naslednjem njegove glavne določbe: Pod imenom „vino“ imenuje nov zakon pijačo, ki se dobi z alkoholnim vrenjem vinskega mošta ali zmečkane svežega trtnega grozdja. Sadno vino, vino iz grozdja in iz sladu ter medica se ne smatrajo kot vino. Po § 3. se sme dostavljati vinu samo one dodatke, ki so v rabi pri racijonalnem kletarstvu. Sem spadajo mehanično delujoča čistila, žveplanje, prevrenje, osveženje z ogljenčevim kislino, razbarvanje z očiščenim živalskim ali rastlinskim ogljem. Nadalje je dovoljeno mešanje vina: jemanje kisline s čistim vapnencem, dodatek do 1 g vinske kisline na 1 l in do 5 g natriumsulfita na hl vina barvanje s svežimi črnimi tropinami ali s karamelom (žganim sladkorjem). Alkohola se sme dodati vinu en odstotek. Pri napravi sladkih (desertnih) vin in šampanjca sme se uporabljati čist sladkor, cibebe in alkohol, ta poslednji pa samo do 22% vol% alkohola. V ta vina se zamorejo dajati tudi razni dodatki, da se doseže zaželjeni okus. Kdor hoče pa delati taka vina za prodaj, mora naznaniti to okrajnemu glavarstvu. Dodatek sladkorja vinu ali moštu je po § 5. prepovedan. Okrajno glavarstvo pa sme dovoliti od slučaja do slučaja posameznikom ali v slabih letinah celim občinam dovoljenje, da smejo rabiti sladkor za zboljšanje vina. Drugih primesi se ne sme več prodajati pod imenom „naravno“ ali „originalno vino“ ali „naravni mošt“. To velja tudi za sládka (desertna) vina. Prepovedano je za prodajo napravljati vinu podobne pijače razen zgoraj imenovanih in take, ki imajo vino v sebi ter priprave, ki bi služile za napravo vinu podobnih pijač. V smislu tega zakona imajo vino v sebi: tropinsko vino, vino, zmešano z vodo, mešanica vina z pijačo, ki ima vino v sebi, sadnim vinom, vinom iz grozdja in sladu, medico in vinu podobnimi pijačami. Naprava tropinskega vina (petjota) je za svojo domačo potrebo (za družino, služinčad, nastavljenje) dovoljeno, vendar se mora to naznaniti županstvu ter navesti koliko take pijače se je napravilo. Posoda v kateri se naprava in hrani tropinsko vino, mora se jasno zaznamovati z napisom. Da se določila tega zakona izvršujejo in nadzorujejo, pregledale se bodo kleti in drugi prostori vsako toliko časa uradno. V ta namen se nastavi v vsaki deželi po eden ali več državnih kletarskih nadzornikov, ki so podrejeni nameštništvu. Vsakdo ki ima vino naprodaj, obesiti bo moral na vidnem mestu v kleti natisnjene zakon od § 2. do 13.

Konjerejski odsek namerava nakupiti več vročekrvnih in mrzlokrvnih, 3—6 letnih plemenskih kobil (arabskega in angleškega, oziroma pingavskega plemena) za nakupno ceno 700 do 1000 kron ter taiste dobrim in zanesljivim konjerejem za približno ceno 400—700 K prepustiti, ako se dotični zavežejo prevzeti kobilo skozi 6 let za plemo rabiti. Nadaljni pogoj je, da se sme dotična kobila pred šestimi leti le z dovoljenjem konjerejskega odseka, toda le zopet konjerejcu na Kranjskem prodati. Konjerejci, kateri želijo eno ali več tacih kobil prevzeti, naj najkasneje do 1. junija t. l. to konjerejskemu odseku v Ljubljani naznanijo ter objednem navedo, katerega plemena kobilo želijo in katero vsoto približno so pripravljene za kobilu dati.

Brzojavne karte. Poštna uprava namerava uvesti neko novost: Brzojavne karte. To bodo listi menda v velikosti današnjih dopisnic. Stale bodo te karte po 50 vinarjev in se bo smelo z njimi oddajati brzojavke, ki nimajo preko deset besed. To bo torej prva ugodnost teh kart, da se bo oddajalo brzojavke z desetimi besedami za 50 namesto, kakor doslej po 60 vinarjev. Tudi adresatu, komur bodo brzojavke iz teh kart namenjene, bo dobival brzojavke, pisane na odprtih kartah. — Uporabljale se pa bodo nove karte tudi lahko za večje telegrame, ne samo za deset-besedne, toda v tem slučaju se bo moralo plačati od besede po 6 vinarjev, kar se bo storilo s tem, da se poleg že vtisnjene znamke za 50 vin. prilepijo znamke do višine navadne brzojavne pristojbine. Pošti se bodo karte oddajale na ta način, da se jih prinese na pošto, ali vrže v poštno tružico ali pa izroči poštnemu selu.

Obdačno zemljišče na Kranjskem. Po izkazih statističnega urada na Dunaju je bilo leta 1906 na Kranjskem 122.015 davek plačujočih posestnikov z 1.711.918 parcelami. Vse parcele merijo 949.900 hekt.

Avstrijska družba zlatega križa za gradnjo in vzdrževanje zdravilišč za državne uradnike. Pred kratkim se je vršil zadnji občni zbor društva zlatega križa, na katerem so se z izvolitvijo kuratorija «Avstrijske družbe zlatega križa» storili prvi koraki k izpremembi društva v družbo samostojnih deželnih društev. Kuratorij obdrži vrhovno vodstvo vseh podjetij deželnih društev. Najvažnejša naloga bližnjega časa je zgradba zdravilišča v Karlovih varih, ki je že v delu in bode dovršena proti koncu poletja t. l. Stroški zgradbe iznašajo 300.000 kron brez stavbišča, ki je stalo 75.000 kron, k čemur pridejo še stroški za notranjo opravilo 65 sob s prostorom za 90 oseb, za potrebne gospodarske prostore, jedilnico i. t. d. Dosedaj obstojita že dve zdravilišči zlatega križa v Opatiji in Badnu, katerih se uradništvo tudi prav močno poslužuje. L. 1906 je imalo društvo 2666 članov ter so iznašali njegovi redni dohodki 20.609 K 60 h, redni stroški 13.431 K 20 h, izredni dohodki 40.855 K, stroški 31.419 K 02 h; vse društveno premoženje, vstevsi posestva, je sedaj vredno čez 600.000 K; vendar so posestva močno obremenjena. Ako naj družba izpolni svojo nalogo, potrebuje najkrepkejšo dejanske podpore vsega uradništva. Kuratorij se je nedavno konstituiral tako-le: Prvomestnik: Dr. Rih. Hasenöhrl, sekcijski načelnik v c. kr. ministerstvu za trgovino; njegova namestnika: dr. Rud. Schindler, ministerjalni tajnik v c. kr. ministerstvu za trgovino, in arhitekt Jul. Deininger, c. kr. stavbeni nadsvetnik in profesor na državni obrtni šoli; tajnika: Ferd. pl. Gorup Besaneški, c. kr. policijski nadsvetnik ter osrednji nadzornik policije, in Vladimir pl. Pražák, c. kr. ministerjalni svetnik v c. kr. ministerstvu za poljedelstvo; blagajnika: Jos. Hadrboletz, ces. svetnik, ravnatelj pomočnih uradov c. kr. nameštništa in Henr. Wagner vitez Kremsthal, c. kr. nameštniški svetnik; člani: Osk. Beyer, ravnatelj umetno-obrtne šole, dr. Avg. vitez Engel Mainfeldenski, sekcijski načelnik v c. kr. finančnem ministerstvu; Peter Fellner pl. Feldeški, c. kr. predsednik deželnega sodišča; Jul. Giegl, c. kr. sodn. nadsvetnik in predsednik trgovskega okrajnega sodišča; dr. Ferd. Illing, zdravstveni nadsvetnik, ministerski svetnik v c. kr. ministerstvu za notranje zadeve; dr. Karol pl. Kelle, minist. svetnik v c. kr. naučnem ministerstvu; Jos. Kiessling, c. kr. računski ravnatelj v pok.; dr. Jos. Künstler, min. svetnik v c. kr. finančnem ministerstvu; Adolf pl. Odelga, sekc. načelnik v c. kr. domobr. ministerstvu; Jos. Pop, sekcijski načelnik v c. kr. ministerstvu za poljedelstvo. — Sedež družbe je na Dunaju, I., Herrngasse 11. Iz ministristva poslano.

Umetnost in književnost

□□□□

Velika koncerta «Glasbene Matica». «Glasbena Matica» bo dne 7. in 8. maja (v torek in sredo) izvajala v veliki dvorani hotela «Union» v Ljubljani svetovnoslavni Verdijev «Requiem» (črna maša), ki se je izvajal dosedaj že v vseh velikih mestih z največjim uspehom. Vseh sodelujočih bode pod vodstvom koncertn. vodje Hubada 289. Solo pojo: sopran gospa Jeanetta pl. dr. Föderanspergova, alt gospa Ivica dr. Wagnerjeva, tenor gospod Ernesto vitez Cammarota iz Zagreba in bas gospod Julij Betetto. «Glasbena Matica» vabi na obilno udeležbo pri izrednem glasbenem dogodku, ki bo zopet pokazal, na kako visoki stopnji smo na glasbenem polju. Ker bo koncert dva dni po vrsti, in je pričakovati obkret mnogobrojnejšega občisa, zato naj bi si občinstvo, osobito z dežele, pismenim potem pravčasno osiguralo vstopnice, ki se jih dobiva v trafikah gospe Česar kove v Šelenburgovih ulicah. Sedeži v parterju, na bankonu in galeriji po 2, 3, 4, 5 in 6 kron, stojišča po 1 K 20 h, za dijake po 60 h.

Dopisi. □ □ □ □

□□□□

Novice iz radovljiške okolice.

— Volilni shod neodvisnih in narodno-naprednih volilcev, ki se je vršil preteklo nedeljo v Wuchererjevih gostilni v Lescah, se je obnesel nad vse sijajno. Prostorni salon je bil natlačeno poln volilcev iz leske, begunjske, radovljiške ter sosednjih občin. Otvoril je shod posestnik g. Gogala iz Nove vasi, ki je povdarjal važnost združitve vseh kmetov, opozarjal, da volitve niso verska, temveč politična zadeva, in opominjal zbrane volilce, da naj volijo vsak po svojem prepričanju neodvisno od duhovskih jerobov. Nato je kandidat g. Ivan Čop iz Most v daljšem govoru razvil svoj program, ki se strinja v programom narodno-napredne stranke. Zbrani volilci so mu živahno pritrdjevali in ko je dal predsednik shodu g. župan Vilfan njegovo kandidaturo na glasovanje, dvignilo se je do 200 rok. Nasprotno ni glasoval nihče. Zeleti bi bilo, da napravi g. Čop še več shodov po raznih vaseh volilnega okraja. Ljudstvo, ki postaja vsak dan bolj samostojno, mu bode gotovo hvaležno.

— Število volilcev v radovljiškem okraju znaša okoli 7000. Radovljiška občina šteje 137, leska 159, begunjska 183 in predtrška 63 volilcev za državni zbor. Ogromna večina v teh občinah je naprednega misljenja.

— Načelnikom radovljiškega cestnega odbora je bil pri volitvi 19. t. m. izvoljen g. Rudolf Kunstelj, posestnik in gostilničar v Radovljici, njegovim namestnikom pa g. Ivan Zark, župan v Lescah.

— Vodovod je razpisan! Te besede so sle pretekli teden od hiše do hiše, od vasi do vasi! Povsod si lahko opazil, s kakim veseljem ljudje brez izjeme pozdravljajo to nad vse važno gospodarsko podjetje. Županu g. dr. Vilfanu in vodovodnemu načelniku g. Homanu gre vse priznanje, da sta se s tako vneto in požrtvovalnostjo zavzela za vodovod, od katerega je odvisno v prav veliki meri gospodarsko stanje mesta in okolice.

— Osebni vesti. Za suplentinjo za radovljiško četverorazrednico je prišla gđc. J. Stebi; g. c. kr. okrajni gozdar Alojzij Barlé je premeščen iz Radovljice v Ston v Dalmaciji.

— Zveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev priredi svoje letošnje glavno zborovanje v Radovljici, in sicer meseca avgusta.

Besnica na Gorenjskem. Čudne razmere vladajo pri nas. Teško jih je razumeti. In županstvo imamo, ki je tudi klerikalno. Župnika imamo, ki je seveda klerikalen. Prebivalstvo občine pa je tudi tako. Ali v laseh so si, da je kaj in bojev ni konca ne kraja. Sedaj so vložili ljudje na škofa prošnjo, naj prestavi župnika. Za ilustracijo razmer je ta prošnja zanimiva. Povedati pa je treba, da je med ljudstvom kakor povsod, kjer je vse klerikalno, velikanska nevednost, zato se kaže tudi marsikak dogodek v čisto nepravi luči. Ne da bi se identificirali s prosilci, ki nimajo z nami nič skupnega, objavljamo glavno vsebino pisma, da se vidi, kakšne sadove rodi klerikalizem po deželi.

Prezvišeni gosp. knezoškof!

Podpisani se predrzujemo, Vaši Prezvišenosti poročati sledeče: Kakor Vam znano, imamo pri nas za dušnega pastirja — župnika g. Franc Pokorna, s katerim smo pa zelo malo zadovoljni, ker je tako sovražen proti faranom, da se vsaki boji predenj priti s kakšnim opravkom. Ako je kak bolnik v fari in pride kdo ponj, da ga previdi, ga ozmerja in vpije: «Zakaj ravno zdaj, ko imam toliko opraviti? Zakaj nisi poprej povedal? Mora se priti kdové kolikokrat po njega, preden gre k bolniku. Tako je pred nekaj leti umrl star mož. Prišli so po njega večkrat, pa mi hotel, češ, da je pijan in nazadnje je brez sv. zakramentov umrl, pa je šele mrtvega s sv. oljem mazilil. Ravno pri tej hiši je nekaj let pozneje umrl 14 l. fant; prišla je mati 7krat po njega, da ga previdi, pa ni hotel iti in fant je umrl brez sv. zakramentov. Ravno tako se je zgodilo še pri enem. Šli so po župnika po noči k Sv. Joštu, a ni hotel iti, češ, kaj bo neki tak revež imel greha? Njegov crkovnik in organist je pa njegov pes, pa psa ima gospodar rad, ako ga uboga, ali on ga pa sovraži iz dna srca, akoravno ga vse uboga in mu naredi vse, kar zahteva. Sedaj ga hoče še iz službe spraviti, ter se laže in pravi, da je pijanec in da ga ne more več rabiti, kljub temu, da že službuje tukaj kot organist 38 let in kar meznari, je 24 let po njega očeta smrti. Pred sedmimi leti je vzel crkovniku ključ od cerkve iz meznarije, da ni mogel 2½ dni nič zvoniti, in potem so prišli g. župan in ključarji v župnišče in prašali, zakaj da ne zvoni. Jim je odgovoril, naj pa zvoni. Rekli so. Saj ne more, saj nima ključa. Odgovoril jim je: Ali sem jaz vaš pudel? Med tem je ključ sam prišel v crkvena vrata. To dela samo zato, da bi crkovnika še farani začeli črtiti in sovražiti. Lansko leto je crkovniku zaklenil zvonik cel mesec ter ga potem obdolžil, da je uro pokončal. Čez mesec dni so nekateri farani najeli želez. delavca Kovača, da je zvonik s silo odprl in mu je pri tem še en želez. čuvaj pomagaj, za kar ju je župnik tožil ter so se vršile tri obravnave in pozvanih je bilo kakih osem ali devet prič, zraven tudi župan. Bila sta pri zadnji obravnavi kazni oproščena in župnik je pota plačeval za priče. Pred nekaterimi tedni, ko je župnik crkovniku službo odpovedal, za kar so se pa farani za njega potegnili, se je na prižnici zgrozil ter vpil: «Tako, zdaj sem jaz vaš pudel in crkovnik pa frakelj.» Pa saj na prižnici ne oznanjuje božje besede, ampak samo občinski odbor graja in zabavlja, zato ker mu vse ne privoli ter raditega pravi, da se pri sedanjih volitvah ne sme več ta župan voliti, ker ni verskega značaja, kljub temu da ima naročene tiste liste, katere Vaša Prezvišenost zahteva, namreč «Slovenca» in «Doinoljuba». Za cerkev se on malo zmeni za olupšavo, njemu je bolj mar župnišče in njegova štala in so mu bolj mar krave, kakor Bog. Lansko leto je vzdignil konkurenčno obravnavo za popravo župnišča, hleva in napravo nove kapnice, kateri stroški bi bili znašali 3000 K. Privolili so mu vse, razun da se v pritličju ne smejo okna in sedanji kamni izbiti, s tem pogojem, da se bo kapnica napravila na meznarijski strani in da bo crkovnik ravno to pravico imel do vode, kakor župnik. Zato je rajši popustil vso konkurenčno obravnavo ter sam na svoje stroške napravil kapnico in na drugi strani župnišča iz same nevošljiv-

vosti in sovražstva do cerkovnika, da bude sam vodo zajemal. Neko žensko iz fare je tudi v župnišču brenil v zadnjo plat pred par leti, ker sta se sprla zaradi bere. tako da je čutila več let in je morala iskati pri zdravnikih pomoči. Ker pa on hoče meznarja po sili odstraniti, ker smo mi vsi z njim zadovoljni in hočemo, da še ostane, zato ponizno prosimo možje in ženske, da, ako je mogoče, da nam župnika predstavite, ker so ljudje že zaradi njega prišli ob vero in mu nobeden nič ne verjame, ker samo z lažmi hoče vse premagati in z njegovim zabavljanjem na priznici.

Kdo ima prav v tem prepiru, naj preiskujejo tisti, ki so poklicani v to. Spor, ki se vleče že leta, pa dokazuje, da je klerikalizem velikanska nesreča za naše ljudstvo in prava kulturna naloga je, da se razbije njegovo moč.

Dovje. Sv. Marka dan smo imeli pri nas volitev novega gospodarskega odbora, pri kateri so zmagali tovarniški kandidati s popolnoma nezadovoljno večino par glasov, in tako je izvoljen stari odbor. Ni pa čudno, da so zmagali, saj so tovarniški pristaši agitirali in prosili okrog za glasove na vse pretege. Tovarniški delavci-volilci so se udeležili volitve jako mnogoštevilno in tudi taki, ki so bili na delu. Tovarna jim je morala naravnost ukazati, naj gredo volit in volijo iste, katere ona zahteva; zadnjo potrjuje najbolj dejstvo, da so vsi tudi res volili vse po želji tovarne. Na naši strani se je storilo za te volitve vse premalo; o agitaciji skoro niti govora ne more biti. Računalo se je pač, da se bodo volilci sami brigali za tako važno volitev, a ti niso storili svoje dolžnosti, in tako zna priti, da se bode ta brezbriznost in malomarnost nad skupnimi lastniki še bridko maščevala. Leti naj si zapomnijo, da tovarna dobro ve, kakšen odbor je pravi zanjo! Vsega grajanja je pa vredno, da k volitvi niso prišli še celo taki, kateri bi sploh morali biti glavni steber take važne volitve in isto pospeševati. — Od novega odbora pač nimamo drugega pričakovati, kakor da bode hodil po znanih potih, in delal po povelju in v priloge tovarne.

Dovje. (Zanimivost iz reklamacijskega postopanja za volitve v gospodarski odbor.) Tovarniški pristaši so pregledovali volilni imenik za omejeno volitev. Slučajno je bil en volilec naše stranke dvakrat vpisan, ker poseduje dve hiši s pravicami na skupno last. Ne ugovarjamo temu, da so se proti temu pritožili, ker noben nima za svojo osebo pravico dvakrat glasovati, a nekaj družega je tu, kar je značilno in sicer to, da so bili deloma tudi isti, ki so se pritožili, deloma pa njihovi pristaši, po dvakrat vpisani, in se proti tem nepravilnim vpisom niso pritožili. Tu se vidi njih značajnost.

Mojstrana. O pritožbi proti podaljšanju lovškega najema raznesel je pred kratkim znani gostilničar z Dovjega za njega veselo vest, da je ista ovržena. Ne vemo li, koliko je resnice na tem, ker dotična rešitev še ni došla in jo v tem smislu tudi ne pričakujemo, značilno pa je radi tega, ker ima ta mož opravila pri tovarni in se mu je morda od tovarniškega knjigovodja, kateri je celo zadevo o lovu kot uslugo svojemu nekakemu sorodniku in intimnemu prijatelju — lovskemu najemniku — vodil, kaj povedalo. Ta knjigovodja bo že deloma vedel, kako stoji, saj vedno lazi okrog in prosi v njegov priloge. S tem zagrizenim Nemcem, kateri misli, da bo vladal že celo občino in da mora vse biti po njegovih volji, se bomo sploh začeli malo bolj baviti. Za danes naj bode pribito le to, da raztresa okrog laži, da isti, kateri so podpisali pritožbe, večinoma niso vedeli, kaj podpisajo, in da se jim je povedalo za to, kar podpisajo, vse kaj drugega. Ven z imeni dotičnih! Pribito naj bode, da bi bili dobili za omenjeno pritožbo, ko bi bil čas — izvemši 10 do 20 — vse podpise prizadetih.

Godovi prihodnjega tedna:

28. Pavel od Kriza, Slavica, Živko, Živa; 29. Peter, Tankoslav; 30. Katarina Lijenska, Jelenica; 1. maja Filip in Jakob, Vojka, Branislav, 2. Anastazij, Vladovit, Živana; 3. Najdenje svetega Kriza, Mladen; 4. Florijan, Cvetoslav, Skorošlava.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

1. maja v Železnikih, na Bohinjski Bistrici (za živino); 4. na Jesenicah, v Srednji vasi v Bohinju, Poljanah, Sorici in Domžalah.

Novičar. ≡ ≡ ≡

□□□□

Kandidatura. Gospod Janko Žirovnik, nadučitelj v Št. Vidu nad Ljubljano, je prijavil svojo kandiduro za ljubljansko okoličico kot neodvisen kandidat vsled prigovarjanja političnega društva «Vodnik» v Šiški. — «Nova Doba» in «Edinost» predlagata kot primerne kandidata za radovljisko-tržiški okraj g. K o b e n-

ta rja, župana v Št. Jakobu na Koroskem, ki je menda pripravljen kandidirati kot neodvisen kmetski kandidat.

Seja kranjskega občinskega odbora od 22. t. m. Župan naznanil, da je prejel od veletržca in posestnika g. Ivana Majdiča K 200 — za mestne uboge, za kar je velikodušnemu darovalcu izrekel v imenu občine najtoplejšo zahvalo. Nadalje poroča, da se mu je izročila vložna knjižica mestne hranilnice v vrednosti K 2700-93 kot «Janko Majdičeva ustanova za dijaško kuhinjo». — Z državnozbornsko volilno komisijo za kranjsko občino se izvolijo župan K. Šavnik, občinski svetovalec Ferd. Polak in občinski odbornik A. Šlamberger (volitev se bo vršila v mestni sirotišnici), v glavno volilno komisijo pa (ki bo poslovala v mestni posvetovalnici) župan K. Šavnik, obč. svetovalec F. Polak in veletržec F. Omersa. — Meščanski godbi se dovoli podpore za lansko leto 100 K, za leto 200 K. — Nočnemu čuvaju F. Prestorju se prepusti brezplačno stanovanje v vojašnici — Ko odbor še reši več prošelj za sprejem v občinsko zvezo, zaključil župan sejo.

Škof Bonaventura — šolski nadzornik? P. n. uredništvu «Gorenjca» v Kranju. Sklicujoč se na paragraf 19. tiskovnega zakona, datiranega 17. dec. 1762, drž. zak. št. 6, zahteva podpisano ravnateljstvo z ozirom na dnevno novost pod napisom «Škof Bonaventura — šolski nadzornik?» v številki 16. z dne 20. aprila 1907. Vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni uradni popravek. 1. Ni res, da bi bil škof ob priliki birnovanja v Kranju prisostvoval pouku slovenščine v 8. razredu pri prof. Grafenauerju. 2. Ni res, da bi bil škof meduro postal profesorja iz razreda in ostal z dijaki sam. 3. Ni res, da bi bil to priliko porabil ter jel grmeti na baje brezversko leposlovje, roteč dijake, naj ne čitajo takih knjig in časopisov, ki jih duhovniki ne priporočajo; da bi bil cele pol ure pestil uboge dijake ter jim grozil s peklom in hudičem, ako se ne bodo ravnali po njegovih nasvetih. Res pa je 1., da je škof prisostvoval verouku v 8. razredu in da je profesor Grafenauer dogovorno z ravnateljstvom prepustil drugo polovico svoje ure profesorju verouka. Res je 2., da je škof obenem s profesorjem verouka vstopil v 8. razred, iz katerega se je istočasno odstranil profesor slovenščine, in z njim vred odšel iz razreda. Res je 3., da je izpregovoril v 8. razredu po končanem pouku v prisotnosti profesorja verouka nekaj besedi o pomenu cerkvene zgodovine za življenje. Ravnateljstvo c. kr. Franc Jožefove gimnazije v Kranju, dne 22. aprila 1907. Dr. Fr. Perné, začasni voditelj.

Na Dovjem se vrši v nedeljo, 28. aprila ustanovni shod društva za privabitev tujcev za Dovje in okolico.

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj zboruje v četrtek, dne 2. maja t. l., v Podbrezjah ob pol truh popoldne v ondotnem šolskem sopsloju. Poleg običajnih točk tega občnega zbora je na dnevnem redu: «Uporaba črtic iz življenja naših pesnikov in pisateljev pri jezikovnem pouku». Predava gospod Makso Pirnat, c. kr. gimnazijski profesor. Za obilno udeležbo vabi uljudno odbor.

Telovadna poskušnja ženskega odseka «Sokola» v Kranju: Pri navedenem poročilu se je vrnila neljuba napaka, ki da celemu odstavku popolnoma nasprotno smisel. Proti koncu bi se moralo glasiti: «S sokolsko telovadbo in s posebnimi ženskimi odseki nočemo (ne pa: moremo) vzgojiti emancipirank v današnjem smislu besede. Sokolstvo stremi le za svojim ciljem: dati telesu zdravo krepkost, duhu praznost a srcu neustrašeno ljubezen do domovine... i. t. d.

Velika veselica na korist bodoče Prešernove kočje se vrši dne 2. (v slučaju slabega vremena) dne 9. junija t. l. v Zvezdi v Kranju. Prosimo vsa p. n. društva, naj blagovolijo upoštevati omenjeni dan ter določijo ev. veselice na poznejši čas, da se doseže popolnejši gmotni uspeh.

V Kranju je bilo dne 24. t. m. potrjenih 52 od pozvanih 149, dne 25. t. m. 49 od 160 in 26. t. m. 24 od 71 pozvanih. — V Trzihu pa od 100 pozvanih le 15.

Volilni okraj Kranj—Škofja Loka šteje 9800 državnozbornskih volilcev.

«Narodna čitalnica v Škofji Loki» priredi dne 5. majnika 1907. v društvenih prostorih veselico s sledečim vspremom: 1. «Dobro došli! kam pojedete domu?» Veseloigra v enem dejanju. 2. a) E. Adamič: «V gozdu», mešan zbor. b) Dr. A. Schwab: «Slavica», mešan zbor. 3. A. Deu: a) «Hladna jesen že prihaja», b) «Hudi glas iz Gradca gre», c) «Tam, kjer lunica mi za goru gre», narodne, moški zbori. 4. Dr. G. Ipa-

vec: «Pozdrav», mešan zbor. 5. «Bratranec», burka v enem dejanju. Začetek ob 8. uri. Vstopnina: Sedež 1 K, stojišča 50 h.

Vojaški nabor v Škofji Loki vrše se 18., 19. in 20. aprila je imel sledeči uspeh. Prvi dan od 182 stavlencev potrjenih 38, drugi dan od 133 potrjenih 28, tretji dan od 82 potrjenih 16. Skupno število potrjenih znaša torej 82. Mnogo poklicanih ni došlo, ker so — v Ameriki.

Umri je v sredo popoldne gospod Jakob Dolinar, splošno znani gostilničar «pri Kroni» v Škofji Loki. Srčna kap je povzročila hipno smrt. Star še ni bil čisto 55 let. Pogreb se je vršil v petek zjutraj. N. v m. p.

Pretep. Večer pred naborom je bil v Selcih velik pretep med fanti iz Selc in onimi iz Železnikov. Več fantov je celo obodenih, posebno hudo mesarski pomočnik pri g. Košmelju v Železnikih. Fantje, pamet!

Iz selške doline. Tudi pri nas je napravil zajec to zimo silno škodo. Na tisoče drevesc je oglodanih. Kmetje naj zahtevajo od najemnika lova odškodnino. Kdor ima pravice, imej tudi dolžnost! — Pri letošnjem naboru je bilo iz naše doline le malo fantov potrjenih. No, pa zato gotovo nobenemu ni hudo, saj je doma najprijetneje.

V Selcih bo v petek, 3. maja, letni živinski semenj, na katerega se živinski kupčevalci in živinorejci opozarjajo.

Radovljiski vodovod je deželni odbor kranjski že uradno razpisal. Kaj pa je s kranjskim vodovodom? Bo treba drezati!

Državnozbornskih volilcev je v občini Lesce 160, v Trzihu 512.

Krasnega planinskega orla v razsežju 205 cm je vjel nad Konjšico v lovu g. Franca Abačiča iz Trzicia v past lovec Josip Meglič, po domače Adam iz Loma. Že pred tremi tedni je dobil v snegu ostanke srnjakove, katerega je orel raztrgal. Nastavil je tam past in sedaj se je ropar vjel.

Gorenjci, otresite se nemškega vpliva Kernove pivoarne! Z Jesenic se piše: Slučajno mi je prišel imenik članov društva «Südmark», v katerem imeniku vidimo zabeleženo med drugimi nemškimi in nemčurskimi tvrdkami že itak dobro znano pivovarno Kern iz Beljaka, katere vzdržuje na Gorenjskem 3 zaloge piva in dela, kakor slišimo, s Slovenci dobre kupčije. Večkrat je bilo že ožigosano intenzivno prononcirano vsenemško delovanje te pivovarne, bodisi javno kakor tudi nejavno. Pri vsaki priložnosti se sili ta tvrdka v ospredje pri slavnostih z vnetim razobešanjem frankfurtaric ter huronskim hajljanjem svojih uslužbencev. Za kako slovensko, ako tudi nepolitično društvo v krajih, kjer prodaja svoj izdelek, pa nima niti počenega groša. In vendar podpirajo gorenjski Slovenci to nam skrajno sovražno tvrdko. To je politična in tudi gospodarska zapanost! Tudi umazanost, s katero si obdržuje omenjena tvrdka odjemalce, je sramotna za nas Slovence in gospodarsko škodljiva. Znano je namreč, da posreduje pivovarna Kern pri različnih nemških denarnih zavodih posameznikom posojila. Dotičniki plačujejo pivovarni 5 1/2 do 6%, obresti, dočim dobi denar pivovarna v nemških denarnih zavodih po 4 1/2%. Na ta način dela pivovarna dvojni dobiček, enkrat veče odjemalce na sé, drugič pa ji pade v žep preostanek pri obrestih. Imamo na Kranjskem dovolj denarnih zavodov, katerih pozornost bi se tudi temu umazanemu zakotju morala posvetiti. Nadejamo se, da se kmalu odstrani ta dvojni škodljivec naše domovine.

Poletni vozni red državnih železnic. Ravnateljstvo državnih železnic v Trstu razglasa: S 1. majem 1907 se vpelje na vseh črtah c. kr. avstrijskih državnih železnic poletni vozni red, v katerem so sledeče spremembe: Brzovlaki črte Jesenice-Trst bodo nekaj hitreje vozili, tako da bodo v Trst c. kr. drž. žel. nekaj prej prihajali; iz Trsta pa bodo odhajali popoldanski brzovlak št. 2 kasneje, t. j. ob 4. uri 25 min. Lokalni vlak, ki sedaj odhaja ob 4. uri 35 min. popoldan iz Trsta v Gorico, bo od 1. maja 1907 ob 5. uri popoldan odhajal in do sv. Vida na G. dalje vozil ter dobi na Jesenicah novi ugodni zvezi z Ljubljano in Trbižem; ob 7. uri 30 min. zvečer iz Trsta c. kr. drž. žel. odhajajoči lokalni vlak pa bo vozil samo do Gorice c. kr. drž. žel. Čisto nov je osební vlak, ki bode odhajal ob 10. uri 30 min. zvečer iz Trsta in dobi v Beljaku j. k. ugodno zvezo z brzovlakom južne železnice na Tirolsko. Po uvrstitvi novih brzovlakov posrečilo se je upravi državnih železnic napraviti direktne zveze brzovlakov med Trstom in Draždanami in bodo vozili v priloge daleč potujočega občinstva pri brzovlakih razen sedaj obstoječih direktnih dunajskih vozov od 1. maja 1907 naprej direktni vozovi I., II. in III. razreda med Trstom c. kr. drž. žel. in Draždanami, kakor tudi pri večini vlakov direktni vozovi med Trstom c. kr. drž. žel. in Beljakom. Direktni voz Trst-Monakovo bo od 1. maja naprej, pri popoldanskem ob 4. uri 25 min. odhajajočem brzovlaku, dočim ostane pri osebnem vlaku, ki prihaja ob 5. uri 25 min. zjutraj v Trst, voznja nazaj nespremenjena. Razen tega bodo od 1. maja 1907 direktni vozovi I. in II. razreda med Trstom in Inomostom vozili. (Odhod iz Trsta c. kr. drž. žel. ob 9. uri 5 min. dopoldne, prihod v Inomost ob 8. uri 10 min. zvečer.) Dalje se je pri poletnem voznem redu oziralo na ugodno

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobi pristo pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri meša krmi vsaki domači živali. Najviše medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pism pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 236—11
Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

**Večjo množino
lepih kostanjevih dreves**

oddaja 75
VINKO MAJDIČ, KRANJ.

KOLESA

stara in nova in vse, kar zraven spada, potem **harmonike** vsake vrste tudi stare in nove, **rakete** in vsake vrste **umetalnega ognja**, **dežnike**, galanterijsko blago, ženski predpasniki in še veliko vrst drugih reči, skoraj vse, kar si kdo želi, se dobi pri meni po zelo nizkih cenah.

Se priporočam 70 8—2

≡ Pavel Bizjak ≡
Kranj, številka 102.

M. Rant v Kranju

priporoča slavnemu občinstvu v nakup

otroške vozičke

od 5 gld. — do 20 gld. 56 12—4

košarice in kovčke

kakor tudi razno galanterijsko in spece-rijsko blago po najnižjih cenah, na debelo in drobno. Nadalje opozorim slavno občinstvo na prsne „**CARMELLE**“, najbolje sredstvo zoper kašelj, naduho in razne notranje bolezni, kom. 10 in 20 kr.

Fateol

redilna krma za prašiče, 1 zavoje 10 kr.

Andropogon

steklenica gld. 1.50, najbolje sredstvo za rast in proti izpadanju las.

Milosovo. Karte za igro. Palice. Srajce in nogavice. Čepice za dečke in odrasle. Pipe za sode najboljše kvalitete (Eibenberen).

Najboljše strune za gosli, citre in kitaro.

Pelinkovac

liter 1 goldinar 20 krnjearjev.

Preblavica (Preblau-Sauberbrunn)

1 zavoje gld. 6.50.

SEME, TRAVE

deset najboljših vrst, lucerno pravo francosko kosteno moko za gnojilo

prodaja 72 2

Franc Omersa, Kranj.

Zagreb.

Kr. hrv.-slav.-dalm. dež. vlada
odlok od 31. jul. 1900; št. v. 3767.

Veledenjena gospodinja!

Nikar si ne pustite dopovedovati, da med pridakom in pridakom ni nobenega razločka, — — ter ostanite pri kakovosti katero ste že sami preizkusili in katero že od popreje poznate, namreč pri

pravem : **Franckovem** : pridaku za kavo v lesenih zaboječkih ali pa v papirnatih zavojih, izdelanem iz surovin domaćega poljedelstva, od domaćih delavcev v domaći tovarni

: Zagreb. —

Pravi : **Franck** : | pridak za kavo | pridobil si svoje sloveče ime nikakor ni skoz hrupno reklamo, ampak isunito le skoz svojo : izbornu kakovost : ter je zategadelj njegova priljubljenost v polnej meri utemeljena.

Blagovolite toraj pri trgovcu zahtevati ne kar na kratko: „Pridatek za kavo“ ampak izrečno : **Franck** : namreč staroznani

pravi : **Franckov** : pridak za kavo iz zagrebške tovarne ter ne glejte pri zaboječkih in zavojih le na barvo papirja, temveč pazite natančno

na ta natisnjeni podpis: in te varstvene znamke:

Henrik Franck & Sinovi

Zagreb.

Varstvena znamka.

Varstvena znamka.

Varstvena znamka.

kajti le v tem slučaju imate polno jamstvo, da uporabljate istinito dobro blago. —

Knjige se izposojujejo vsak torek in soboto ob 1/2, 8. do 8. ure zvečer, damam pa vsako sredo ob isti uri. Za vsako knjigo je plačati 4 vinarje, ki se porabijo za nabavo novih knjig. Vsa pojasnila daje knjižničar ob navedenih urah, kjer je razpoložen tudi imenik knjig. Vrhutega je častitemu občinstvu na razpolago en prepis imenika v kavarni „Jäger“ drugi pa v kavarni „Splichal“.

Ljubljana **Gričar & Mejač** Ljubljana
Prešernove ulice 9. Prešernove ulice 9.

uljudno naznanjata, da je zaloga za spomladansko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporočata za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo.

Ceneno češko 74 6-1

posteljno perje

5 kilogramov: novo razcepljeno K 12.—; belo, mehko kakor puh, razcepljeno K 18.—; snežno belo, mehko kakor puh, razcepljeno K 30.—, K 36.—. Razpošlja franco proti povzetju. Dovoljujem tudi zameno in vzajem nazaj proti povrnitvi poštnine.

Benedikt Sachsel
Lobes pri Plznju, Češko.

Dva

== krepka učenca ==

sprejme takoj

Ivan Kralj, mizarški mojster
v Trzicu. 76 2-1

Nova trgovina galanterijskega, norimberškega ter modnega blaga. **Na drobno in debelo!**

Anton Adamič v Kranju

nasproti urarja gosp. Henrik Suttnerja nasl.

priporoča svojo veliko zalogo priznano najboljših 58 52-5

tržnih tašk znamke „Ernol“, ročnih in potovalnih kovčegov in korbic.

Tovarniška zaloga otroških vozičkov od 4.50 glđ. do najfinejše vrste.

Vence in šopke, mašne knjižice, ročne vence, verižice za na vrat ter vse druge potrebščine za

birmance

po najnižji cen!

Slamniki

za dame in gospode, dečke in deklice v bogati vsakovrstni izbiri, istotam se okrasijo in prenavljajo ter se dobijo vsi zraven spadajoči okraski po ugodni ceni.

Naznanilo.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da ima veliko zalogo različnih

krst (mrtvaških trug)

katere bode od danes naprej vedno po najnižjih cenah prodajal.

Obenem še omenja, da ima tudi

veliko izber pohištva iz mehkega in trdega lesa na zalogi.

Za cenj. naročila proseč, zagotavljajač najsolidnejšo postrežbo, beleži

z odličnim spoštovanjem

Anton Drukar

== mizarški mojster v Kranju ==

h. št. 56.

Prodajalka

dobro izurjena v mešani trgovini, ne pod 30 let stara in

učenec

z dobriimi šolskimi spričevali, nemščine vešč, iz poštene hiše na deželi, sprejmeta se pri trdki — 67 3—3

J. Razboršek
Šmartno pri Litiji.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniški zaloga 226—26

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

prilporeča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Mavricij Smolej
urar

na Jesenicah štev. 19

prilporeča svojo veliko zalogo
pravih švicarskih
žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na niha'a, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

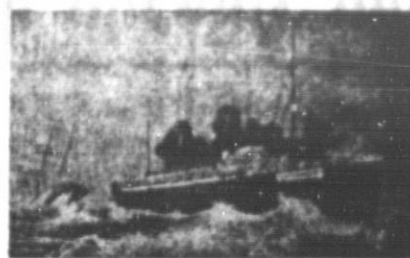
Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 140 K. Žepne ure od K 120 naprej. — Zaradi kakovosti prilporečam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajate takim, ki urarije niti izučeni niso. 17—12

Samo
6
dni

Kavre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Kavre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta 18

v novi hiši «Kmetске posojilnice», nasproti znane gostilne pri «Figovcu». 4 25—15

HOTEL „ILIRIJA“

69 69

Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 22

3 minute od južnega kolodvora.

Shajališče vseh Gorenjcev.

Udobni restavracijski prostori, moderno urejena kavarna z dvema najnovejšima biljardoma ameriškega sistema, lepo, nanovo urejene sobe za prenočevanje. — Kopalne sobe v hiši. — Točijo se najboljša štajerska naravna vina, pristni dolenski cviček iz Gadove peči, kakor tudi priljubljen hrvaški pelinkovec. — Izborna kuhinja. **Postrežba točna. Cene nizke.**

Za mnogobrojen obisk prosi spoštovanjem

Fric Novak.

Naznanilo.

Podpisani se usoja naznanjati p. n. slavnemu občinstvu, da je otvoril dne 15. januarja t. l. svojo

urarsko obrt

na Savi pri Markotu.

Prilporečajo se zlasti **popravila**. Ure budilke se popravljajo po 1 K 10 h, žepne ure po 2 K in ceneje. **Večja popravila** se zaračunijo po najnižjih cenah. Vsa popravila se izvršijo pod jamstvom ali garancijo in se vsako naročilo izvrši **natanko in točno**. Cene za popravila so kljub veliki draginji **brez konkurence**.

Istotako se popravljajo tudi šivalni stroji točno in ceno.

Prilporečujoč se vsem starim in novim naročnikom, bilježim

z odličnim spoštovanjem

14 —14

Otokar Jedlička.

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se prilporeča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi **predeluje** stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna **popravila**, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 204 52—29

Ilustrovani ceniki zastoj.

Pozor, gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo, iznajti najboljšo sredstvo za **rast brk, brade in las**, proti **izpadanju brk in las** in to je **KAPILOR št. 1**. On deluje, da **lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjuje prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave**. Naroči naj si ga vsaka družina. Imam mnogo priznanic in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K.

Naročajte samo pri meni pod naslovom

10 20—15

PETER JURISIĆ

lekarnar v Pakracu štev. 67 v Slavoniji.

Josip Pogačnik

krojaški mojster

v Radovljici št. 41

prilporeča cenjenemu občinstvu svojo delavnico v izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih in turistovskih oblek ter ogrinjala, katera so vedno v zalogi. Bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju, točno in poceni ter se sprejemajo tudi popravila. Za najboljšo postrežbo glede mere in za vestno dovršenje prevzetih del se jamči. **Špecialist v izdelovanju frakov in salonskih oblek**. Večletno izvrševanje obrti v zadovoljstvo svojih odjemalcev ter vedno od raznih oddaljenih krajev dohajajoča naročila, so dokaz za strokovnjaško izpeljavo v krojaško obrt spadajočih del.

184-42

Najbolje je najceneje.

Popravila točno in ceno.

Pod to
znamko
je spoznati
prodajalne,

v katerih
se prodajajo
samo Singerjevi
šivalni stroji

Stari stroji se zamenjajo.

Singer Ko., akc. druž. za šivalne stroje
Kranj, glavni trg 192.

35 52—17

Zaloga olja, šivank in posameznih delov.

Nad 5000 filljalk po vsem svetu.

Pozor, gospodje in gospodične!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za **rast las** in proti njih izpadanju **KAPILOR št. 2**. Povzroča, da **postanejo lasje dolgi in gosti, odstranjuje prhljaj in vsako kožno bolezen na glavi**. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo zahvalnic in priznanic. Stane poštne prosto na vsako pošto **lonček 3 L 60 h, 2 lončka 5 K**.

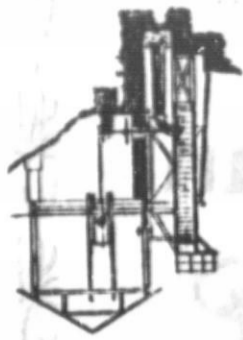
Naroča n. j. se samo od mene pod naslovom

10 20—15

PETER JURISIĆ

lekarnar v Pakracu štev. 67 v Slavoniji.

G. Tönnies

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost kage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za lagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motori, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

69-44

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar ul. 7

Dobri se
lekarjal
šestnik

Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na 140-88 sprti hotela „Union“

priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne provzročuje skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletik striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Aleksander Ambrožič

urar in trgovec na Bledu

priporoča veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur različnih znamk

dalje vsakovrstnih stenskih in budilnih ur, verižic, prstanov, uhanov i. t. d., vse po najnižjih cenah.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 74-86

valjični zastori (Rollbalken).

Večkrat premirano! Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši za družinsko rabo.

Šivajo, pošivavajo, vežejo. — So nedosežni za obrtne svrhe. — Šivajo naprej in nazaj. — Teko na kroglicah!

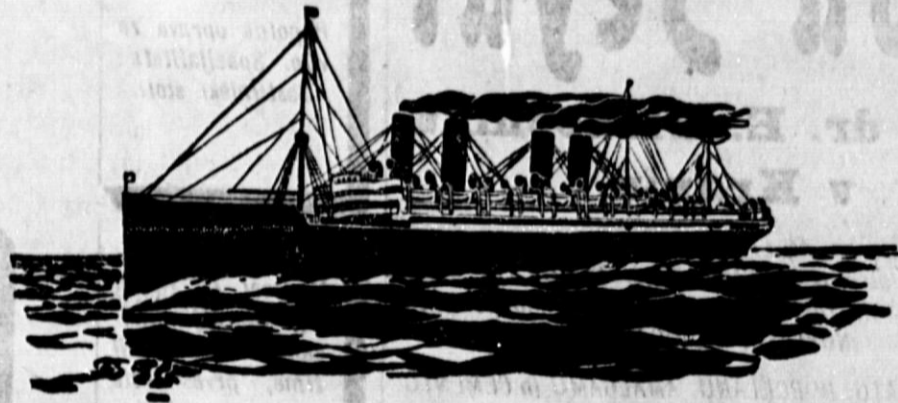
Glavno zastopstvo:

Francišek Tschinkel

Ljubljana
mestni trg 19.

131-42

Kočevo
na gradu.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnonemškega Lloyd'a' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni. Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorshh ulicah št. 35 nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba pošena, realna in solidna. Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdesten. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilja, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-24

Berite.

Pozor.

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Fr. Čuden • urar

Ljubljana, Prešernove ulice nasproti francišškanskega samostana

priporoča svojo bogato tovarniško zalogo najboljših in najfinejših ur, zlatnine, srebrnine, kina-srebra in dragoc. kamnov.

Razpečavam le prve vrste blago. Zadovoljujem se z malim dobičkom.

Na zahtevanje pošiljam cenike (s koledorjem) brezplačno in poštnine prosto.

83 26-8

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Eksportna trgovina na vse dele sveta.

Ceniki na zahtevno zastoj in poštnine prosto.

Novo! Novo!
patentirane **Acetylen-svetilke**

≡ v 30. oblikah ≡
izdelane

iz močne kovine, fino ponikljane. Luč je krasna in polovico cenejša kot petrolejska.

Priporoča se gostilničarjem, obrtnikom in sploh vsakomur. 179 28-8

Kdor si hoče prihraniti oči, naj kupi

Acetylen-svetilko

Dobi se samo pri:

A. J. Ivanc-u
Ljubljana, Rožne ulice, št. 8.

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Raspošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

Št. 502. Nikelnasta ankerremontar-Roskopf, trpežno kolesje, gl. 2-45, enaka iz pravega srebra gl. 3-95, leta z dvojnimi tršim srebrnim močnim pokrovom gl. 6-50 in naprej.

priporoča svojo izborno zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Safhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhanj, prstani, obeski i. t. d. najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. — **Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.**

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštine prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

Št. 505. Prava srebrna cilindreremontar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gl. 4-85, ista z dobrimi ankerkolesjem gl. 5-95 in naprej.

6-17

Zobotehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršujejo 100-45 tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 8. ure.

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

19 26-17 Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh ocnah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špejaliteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gl. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, celo garniture.

Špejaliteta v nevestnih balah. Veliki prostori, prtično in v l. nadstropju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozilki po vsaki oeni.

Čudovito poceni za hotela, vile in za letovišča 52 gl.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Rezervna zaklada: K 66.277.

Denarni promet v l. 1905: K 3.216.500.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2%

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe po 5 1/4%, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Uradije se v centrali in podružnici vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne, izvzemši nedelje in praznike popoldne.

Poštno-hranilnični račun št. 45.867.

161-39

Gorenjca

prodaja

po 10 vin. v

Kranju g. Karel Florian, knjigo-tržec.

Škofji Loki g. M. Žigon, trafikar, gl. trg;

Tržiču g. J. Ahačič, trgovec;

Radovljici g. Oton Homan, glavna trafikar;

Bledu g. Iv. Pretnar, trgovec;

Jesenicah g. Jakob Mesar, gostilničar in posestnik;

Hrušici g. Štefan Podpac, trgovec;

Bohinjski Bistrici g. M. Grobotek, trgovec;

Kamniku g. Marija Ažman, trafikar;

Ljubljani gđc. Jerica Dolenc, Prešernove ul. št. 52, in trafikar v Še-lenburgovih ul., št. 6.